

โรงเรียนกฎหมายและการเมือง

กฎหมาย

ว่าด้วย ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
และความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

โดย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)
ร่วมกับ โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

อาจารย์วิมล ห่างไรสง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 50

บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (2) ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิผลประโยชน์ของชาติและสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (3) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
- (4) เข้ารับการศึกษਾอบรมในการศึกษาภาคบังคับ
- (5) รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (6) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม
- (7) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ
- (8) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม
- (9) เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

*** (10) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

มาตรา 63

รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้านหรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายอาญา

ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา 147 – 166

ความหมายของเจ้าพนักงาน

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (16)

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงาน หรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะเป็นประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่

โทษทางอาญา

มาตรา 18

โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง
- (4) ปรับ
- (5) ริบทรัพย์สิน

โทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิตมิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ในกรณีผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีได้กระทำความผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกห้าสิบปี

ในกรณีที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจกระทำความผิด พนักงานรัฐวิสาหกิจไม่ใช่ข้าราชการ ซึ่งรับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือน จึงไม่ใช่ เจ้าพนักงาน (แต่จะเป็นความผิดตามกฎหมายพิเศษ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ)

ความหมายของพนักงานตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502

มาตรา 3

"พนักงาน" หมายความว่า ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ หรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งทุนทั้งหมดหรือทุนเกินกว่าร้อยละห้าสิบเป็นของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นจากองค์การ บริษัท จำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งนี้ นอกจากผู้เป็นเจ้าพนักงาน อยู่แล้วตามกฎหมาย

มาตรา 4

ผู้ใดเป็นพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใดเปิดเผยทรัพย์นั้นเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์นั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา 5

ผู้ใดเป็นพนักงาน ใช้อำนาจในหน้าที่โดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจู่ใจ เพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา 6

ผู้ใดเป็นพนักงาน เรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา 7

ผู้ใดเป็นพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียก รับหรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานในหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา 8

ผู้ใดเป็นพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่องค์การ บริษัทจำกัดห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา 9

ผู้ใดเป็นพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดเข้ามีส่วนได้เสีย เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

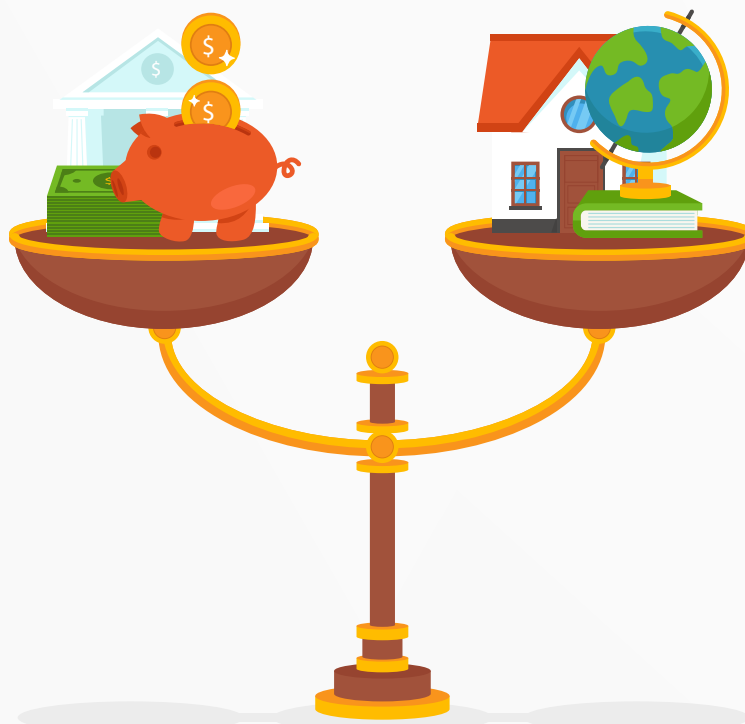
มาตรา 10

ผู้ใดเป็นพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน จ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่าย เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา 11

ผู้ใดเป็นพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา

ฐานความผิด เจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์

มาตรา 147

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใดเบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์นั้นเสีย
องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใด
- (2) เบียดบังเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นหรือยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์นั้นเสีย
- (3) ซึ่งทรัพย์ที่ตนมีหน้าที่ตาม (1)

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) เจตนาพิเศษ “โดยทุจริต” มาตรา 1 (1) หมายความว่าเพื่อแสวงหาประโยชน์ ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สองพันบาท ถึงสี่หมื่นบาท

ฎีกาที่ 127/2536

จำเลยเป็นข้าราชการอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของนายกเทศมนตรีและได้รับคำสั่งมอบหมายจากนายกเทศมนตรีให้ไปรับเงินจากศาลามอบให้เทศบาล แม้จะไม่ใช่ว่าหน้าที่ตามตำแหน่งของจำเลยโดยตรง จำเลยจึงเป็นเจ้าพนักงาน ผู้มีหน้าที่จัดการเกี่ยวกับเงินที่ได้รับมอบหมายนั้น เมื่อจำเลยมีเจตนาทุจริตเบียดบังเอาเงินนั้นเป็นของตนจำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมาย มาตรา 147

ฎีกาที่ 6013/2546

แม้จำเลยมีตำแหน่งหน้าที่เป็นอาจารย์สอนหนังสือ แต่จำเลยก็ได้รับคำสั่งมอบหมายจากอาจารย์ใหญ่ให้ทำหน้าที่หัวหน้าพัสดุของโรงเรียน จำเลยจึงมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ จัดการรักษาพัสดุ เมื่อจำเลยเบียดบังเอาเครื่องคอมพิวเตอร์ไปขาย จำเลยจึงมีความผิด ตามประมวลกฎหมาย มาตรา 147

ฎีกาที่ 471/2523

พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 มาตรา 24 มิได้บัญญัติให้อำนาจนายอำเภอแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่แต่อย่างใด การที่นายอำเภอมีคำสั่งให้จำเลยซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานสำรวจสำหรับเขตหมู่บ้านและแต่งตั้งให้มีเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในหมู่บ้านที่ตนปกครองรับผิดชอบ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่มีผลให้จำเลยเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ แม้ต่อมาจำเลย ได้จัดเก็บเงินภาษีบำรุงท้องที่จากราษฎร แล้วเบียดบังเอาเงินดังกล่าวเป็นของตนโดยทุจริต จำเลยก็ไม่มี ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานทุจริตต่อหน้าที่

ฎีกาที่ 3680/2531

คำสั่งของบุคคลซึ่งมิได้เป็นผู้บังคับบัญชาที่ได้มอบหมายงานให้จำเลยปฏิบัติ เป็นคำสั่งที่ออกโดยไม่มีอำนาจ จำเลยจึงไม่เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจกระทำการตามคำสั่งนั้น การที่จำเลยรับเงินค่าดูสิ่งปฏิภูมของเทศบาลซึ่งมิใช่หน้าที่ของจำเลยแล้วเบียดบังไว้จึงไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147, 157 และ 161 แต่เป็นความผิดฐานยกยอกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ แม้อต่อมาจำเลยจะได้นำเงินจำนวนที่ยกยอกไปดังกล่าวมาชดใช้คืนแก่เทศบาลก็ตาม ก็เป็นเพียงการกระทำเพื่อบรรเทาความเสียหายเท่านั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าเทศบาลซึ่งเป็นผู้เสียหายตกลงให้ระงับข้อพิพาทหรือสละสิทธิในการดำเนินคดีอาญากับจำเลยเช่นนี้ ย่อมถือไม่ได้ว่า เป็นการยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายที่จะทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (2)

ฎีกาที่ 1292/2536

จำเลยเป็นข้าราชการอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของนายกเทศมนตรีเมืองเพชรบูรณ์ และได้รับคำสั่งมอบหมายจากนายกเทศมนตรีให้ไปรับเงินจากศาลามอบให้เทศบาล แม้จะไม่ใช่ว่าหน้าที่ตามตำแหน่งของจำเลยโดยตรง แต่เมื่อจำเลยได้รับมอบหมายให้จัดการแล้ว จำเลยจึงเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการเกี่ยวกับเงินที่ได้รับมอบหมายนั้น เมื่อจำเลยมีเจตนาทุจริตเบียดบังเอาเงินนั้นเป็นของตนจำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเบียดบังทรัพย์ที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่จัดการเป็นของตนโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

ฎีกาที่ 341/2512

จำเลยเป็นพลทหารเรือประจำการมีหน้าที่เป็นพลขับรถยนต์ของราชการทหารเรือ จึงเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการใช้และรักษาน้ำมันรถที่จำเลยทำหน้าที่ขับ นั้นด้วย การที่จำเลยยอมให้บุคคลอื่นดูดเอาน้ำมันในรถไปแล้วรับเงินจากบุคคล นั้นเป็นค่าตอบแทนเอาเป็นประโยชน์ส่วนตัวยอมเป็นการเบียดบังน้ำมันของ ทางราชการไปโดยทุจริตเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 (ประชุมใหญ่ครั้งที่ 3/2512)

ฎีกาที่ 2729/2532

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจประจำกองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตำแหน่งหัวหน้าเสมียนคดี มีหน้าที่เก็บรักษาของกลาง จำเลยตรวจรับกัญชา ของกลางและลงลายมือชื่อในสำเนาบัญชีของกลางกับสำเนาหนังสือนำส่งของ กลางของสถานีตำรวจภูธร อำเภอทับสะแก แต่ไม่ลงบัญชีของกลางในคดีอาญา ของกองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นหลักฐานว่ามี การรับกัญชาของกลางรายนี้แล้ว ต่อมาจำเลยเบียดบังเอากัญชานั้นเป็นของตน หรือผู้อื่นโดยทุจริต การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 147 การที่จำเลยตรวจรับกัญชาของกลางไว้แล้วไม่นำลงบัญชี ของกลางในคดีอาญา ก็โดยเจตนาที่จะเบียดบังเอากัญชานั้นเป็นของตนหรือ ผู้อื่นโดยทุจริต อันเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 147 ซึ่งเป็นบทเฉพาะแล้ว จึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา 157 อีก

ฎีกาที่ 2738/2522

เงินที่พิพาท 5,000 บาท เป็นเงินที่จำเลยที่ 2 เสมียนตราอำเภอเฝ้าจากจำเลย ที่ 1 เสมียนปกครอง และเงินค่าธรรมเนียมอาวุธปืน 5,970 บาท เป็นเงินที่ บุคคลอื่นนำมาฝากจำเลยที่ 2 ไว้เป็นการส่วนตัวมิใช่จำเลยที่ 2 รับเงินจาก จำเลยที่ 1 และบุคคลอื่นในหน้าที่ราชการเงินทั้งสองจำนวนดังกล่าวจึงไม่ใช่ ทรัพย์สินที่จำเลยที่ 2 มีหน้าที่จัดการหรือรักษาตามความหมายของ มาตรา 147

ฎีกาที่ 3410/2525

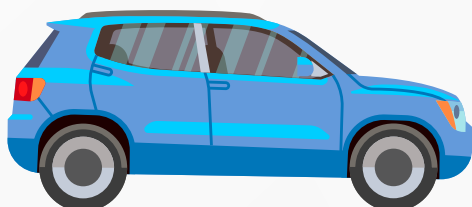
จำเลยเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รับจดและต่อทะเบียนยานพาหนะเก็บรักษาเงินค่าภาษียานพาหนะและค่าแผ่นป้ายหมายเลขทะเบียนยานพาหนะ ได้รับเงินที่ผู้มาต่อทะเบียนมอบให้ด้วยความสมัครใจเป็นค่าบริการการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 เพราะเงินดังกล่าวใช้เป็นทรัพย์สินที่จำเลยมีหน้าที่ซื้อ ทำจัดการหรือรักษา ทั้งไม่ใช่เป็นเงินของทางราชการหรือของรัฐบาลด้วย

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147, 154 และ 157 ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามมาตรา 147 ข้อหาอื่นให้ยกเสียโจทก์มิได้อุทธรณ์ข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 จึงยุติแล้วโจทก์จะฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยในฐานความผิดตามมาตรา 157 อีกไม่ได้

ฎีกาที่ 1264/2518

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รับจดและต่อทะเบียนยานพาหนะเก็บรักษาเงินค่าภาษียานพาหนะและค่าแผ่นป้ายหมายเลขทะเบียนยานพาหนะ ได้รับเงินที่ผู้มาต่อทะเบียนมอบให้ด้วยความสมัครใจเป็นค่าบริการการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 เพราะเงินดังกล่าวใช้เป็นทรัพย์สินที่จำเลยมีหน้าที่ซื้อ ทำจัดการหรือรักษา ทั้งไม่ใช่เป็นเงินของทางราชการหรือของรัฐบาลด้วย

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147, 154 และ 157 ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามมาตรา 147 ข้อหาอื่นให้ยกเสียโจทก์มิได้อุทธรณ์ข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 จึงยุติแล้วโจทก์จะฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยในฐานความผิดตามมาตรา 157 อีกไม่ได้

ฎีกาที่ 1507/2530

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รับเงินรายได้ของหน่วยราชการที่ตนสังกัดและได้รับเงินรายได้ไว้ แต่มิได้นำเงินนั้นส่งคลังตามระเบียบซึ่งตามกฎหมายจะต้องนำส่งคลังในวันเดียวกันกับวันที่ได้รับเงินไว้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นก็นำส่งคลังในวันรุ่งขึ้นถัดไปที่เป็นวันทำการทั้งจำเลยมิได้ลงบัญชีรับเงินไว้เป็นหลักฐานจนกระทั่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในของกรมเจ้าสังกัดตรวจพบการกระทำของจำเลยเป็นเวลาถึง 5 เดือนเศษจำเลยจึงได้นำเงินส่งคลัง นับว่าจำเลยมีเจตนาทุจริตเบียดบังไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวแล้ว

ฎีกาที่ 1264/2518

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ ได้รับมอบอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนของกรมตำรวจเพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ จำเลยย้อมมีหน้าที่รักษาอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้นในระหว่างที่จำเลยครอบครองอยู่ การที่จำเลยนำอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่จำเลยมีหน้าที่รักษานั้นไปจำหน่ายให้กับบุคคลอื่น ถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น จึงเป็นการเบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตนเองหรือเป็นของบุคคลอื่นโดยทุจริต เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 และเมื่อการกระทำของจำเลยเป็นผิดตามมาตรา 147 แล้ว ก็ไม่เป็นผิดตามมาตรา 158 อีก

ฎีกาที่ 2729/2532

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจประจำกองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตำแหน่งหัวหน้าเสมียนคดี มีหน้าที่เก็บรักษาของกลาง จำเลยตรวจรับกัญชาของกลางและลงลายมือชื่อในสำเนาบัญชีของกลางกับสำเนาหนังสือนำส่งของกลางของสถานีตำรวจภูธร อำเภอทับสะแก แต่ไม่ลงบัญชีของกลางในคดีอาญาของกองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นหลักฐานว่ามี การรับกัญชาของกลางรายนี้แล้วต่อมาจำเลยเบียดบังเอากัญชานั้นเป็นของตนหรือผู้อื่นโดยทุจริต การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 การที่จำเลยตรวจรับกัญชาของกลางไว้แล้วไม่นำลงบัญชีของกลางในคดีอาญา ก็โดยเจตนาที่จะเบียดบังเอากัญชานั้นเป็นของตนหรือผู้อื่นโดยทุจริต อันเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 147 ซึ่งเป็นบทเฉพาะแล้ว จึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา 157 อีก

ฎีกาที่ 341/2512

จำเลยเป็นพลทหารเรือประจำการมีหน้าที่เป็นพลขับรถยนต์ของราชการทหารเรือ จึงเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการใช้และรักษาน้ำมันรถที่จำเลยทำหน้าที่ขับนั้นด้วย การที่จำเลยยอมให้บุคคลอื่นดูดเอาน้ำมันในรถไปแล้วรับเงินจากบุคคลนั้นเป็นค่าตอบแทนเอาเป็นประโยชน์ส่วนตัวยอมเป็นการเบียดบังน้ำมันของทางราชการไปโดยทุจริตเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 (ประชุมใหญ่ครั้งที่ 3/2512)

ฎีกาที่ 3224-3225/2527

จำเลยมีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมการรับโอนมรดกและการซื้อขายที่ดินตลอดจนมีหน้าที่เก็บเงินค่าธรรมเนียมแล้วรวบรวมส่งมอบให้เจ้าหน้าที่การเงินการที่จำเลยรับเงินค่าธรรมเนียมไว้แล้วไม่รวบรวมส่งมอบแก่เจ้าหน้าที่การเงินตามหน้าที่ แต่กลับเบียดบังเอาไว้เป็นของตนจำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 กรณีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 นี้เป็นบทบัญญัติที่เอาผิดแก่เจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่เบียดบังเอาทรัพย์ที่ตนได้มา หรือถือเอาไว้เพื่อจัดการตามหน้าที่ มิใช่เอาผิดเฉพาะว่าทรัพย์นั้นจะต้องเป็นกรรมสิทธิ์ของทางราชการหรือของรัฐเท่านั้น การที่จำเลยปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมโดยมีเจตนาที่จะใช้เป็นหลักฐานในการเบียดบังเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม การกระทำของจำเลยจึงเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษจำเลยฐานเบียดบังเงินค่าธรรมเนียม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 อันเป็นบทหนักที่สุด

ฎีกาที่ 205/2554

จำเลยเป็นเจ้าพนักงาน ตำแหน่งพนักงานคุมประพฤติ และเป็นตัวแทนร่วมรับทราบและทำ นิติกรรมจดทะเบียนภาระจำนองที่ดินพร้อมกับมีหน้าที่รวบรวมทรัพย์สินในส่วนที่ผู้เยาว์จะได้รับมา ดำเนินการกำกับการปกครองตามคำสั่งศาลในคดีหมายเลขแดงที่ 382/2541 ของศาลเยาวชนและ ครอบครัวกลาง การที่จำเลยรับเงินค่าตอบแทนในส่วนของผู้เยาว์ในคดีดังกล่าวและได้เบียดบังเอาไปใช้ ประโยชน์ส่วนตัว โดยมีได้ดำเนินการนำเงินจำนวนดังกล่าวไปฝากธนาคารในนามของผู้เยาว์ เป็นการไม่ ปฏิบัติตนในฐานะผู้กำกับการใช้อำนาจปกครองในส่วนที่เป็นทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามคำสั่งศาล การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการหรือรักษาทรัพย์ใดเบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของ ตนโดยทุจริต การกระทำของจำเลยดังกล่าวข้างต้นเป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 สำเร็จไปแล้ว แม้ต่อมาจำเลยจะเปิดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ให้แก่ผู้เยาว์ ก็ไม่อาจทำให้การกระทำ ที่เป็นความผิดอาญาสำเร็จไปแล้วกลับกลายเป็นไม่มีความผิดไปได้

ฎีกาที่ 5964/2537

ทรัพย์ที่เจ้าพนักงานเบียดบังเอาไว้เป็นของตนหรือของผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 ต้องเป็นทรัพย์ที่เจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษา แต่เมื่อเงินที่จำเลยยกยกออกไปใช้ส่วนตัวเป็นเงินค่าบำรุงที่เจ้าพนักงานศพ มาใช้มาปนสถานมอบให้แก่จำเลยเพื่อเก็บส่งเป็นสวัสดิการต่อกรมตำรวจ หาใช้เงินของทางราชการหรือของรัฐบาลที่จำเลยผู้เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาแต่อย่างใดไม่ จึงลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 ไม่ได้ แต่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความกันได้ เมื่อผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือน นับแต่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดคดีจึงขาดอายุความ

ฎีกาที่ 3031/2517

เทศบาลมอบเงินรายได้ส่วนหนึ่งจากค่าเช่าที่ขายทุเรียนในงานตลาดทุเรียนให้ จังหวัด จังหวัดจะนำไปใช้อย่างใดก็ได้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบเงินนี้ให้จำเลย ซึ่งเป็นเสมียนตราจังหวัดเก็บรักษาและทำบัญชีไว้ โดยถือว่าเป็นเงินของจังหวัด ต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดให้นำเงินนี้เป็นเงินสวัสดิการข้าราชการเพื่อให้ ข้าราชการผู้มีเงินเดือนน้อยของจังหวัดนั้นได้กู้ยืมไปบรรเทาความเดือดร้อน ได้วางระเบียบว่าด้วยเงินสวัสดิการข้าราชการขึ้นและตั้งคณะกรรมการขึ้น พิจารณาและดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนั้น

จำเลยได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการทำหน้าที่เหรียญิก ดังนี้ วัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินดังกล่าวนี้หาได้มุ่งหมายใช้จ่ายในทางราชการไม่ แต่เป็นการใช้จ่ายในทางช่วยเหลือข้าราชการเป็นการส่วนตัว อันเป็นกิจการพิเศษซึ่งไม่ ปรากฏว่ามีกฎหมายใดกำหนดไว้และการที่จำเลยมีหน้าที่รักษาและรับจ่ายเงิน นี้ก็โดยได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ทำหน้าที่เหรียญิกซึ่งการแต่งตั้งนี้ก็ไม่ต้อง อาศัยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายไม่ต้องอาศัยฐานะที่จำเลยเป็นเสมียนตรา จังหวัดหรือเป็นข้าราชการในบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด การที่จำเลย ปฏิบัติหน้าที่นี้จึงมิใช่เป็นการที่เจ้าพนักงานปฏิบัติราชการตามตำแหน่งหน้าที่ ราชการเมื่อจำเลยเบียดบังยกยกเงินดังกล่าวไป จึงถือไม่ได้ว่าเบียดบังยกยก ไปในฐานะเจ้าพนักงาน คงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 เท่านั้น

ฎีกาที่ 1272/2506

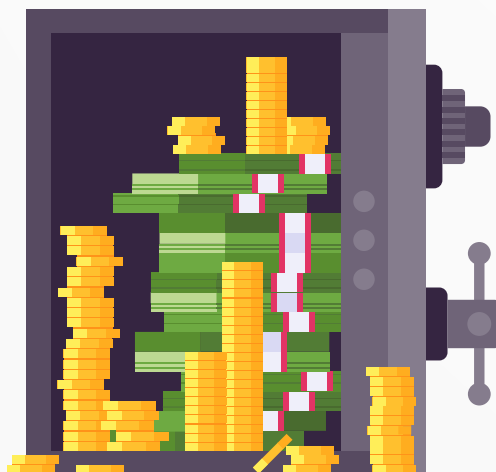
จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานที่ดินอำเภอมีหน้าที่รับเรื่องราวจดทะเบียน ทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินของราษฎร ได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการทำนิติกรรมซื้อขายที่ดินจากผู้ขายเกินกว่าจำนวนที่กฎหมายกำหนดและยึดเอาส่วนเกินไว้เงินส่วนเกินไม่ใช่เป็นเงินของทางราชการหรือของรัฐบาล จึงไม่ใช่ทรัพย์สินตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

ฉะนั้น การที่จำเลยเรียกเก็บค่าธรรมเนียม (แม้จะเกินกว่ากฎหมายกำหนด) ก็ดี การทำนิติกรรม การซื้อขายที่ดินก็ดี จึงไม่ใช่เป็นการกระทำความผิดหรือเบียดบังต่อทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

ฎีกาที่ 473/2527

เมื่อสารวัตรใหญ่ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของจำเลยได้สั่งให้จำเลยทำหน้าที่เก็บรักษาเงินประกันตัวผู้ต้องหาของสถานีตำรวจยอมถือได้ว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปฏิบัติราชการในการเก็บรักษาเงินดังกล่าวตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาแล้ว การที่จำเลยนำเงินของทางราชการไปฝากผู้อื่นไว้ มิได้นำมาเก็บไว้ในตู้নিরภัยของทางราชการ หรือหากไม่มีตู้নিরภัยของทางราชการ ควรจะเก็บเงินนั้นอย่างใดจำเลยก็ต้องขอคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาคือสารวัตรใหญ่ เสียก่อน แต่จำเลยก็หาได้กระทำให้ไม่ พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงว่าจำเลย มีเจตนาทุจริตเบียดบังเงินจำนวนนั้นเป็นของตนหรือผู้อื่นแล้ว

ฐานความผิด ยักยอกทรัพย์สิน (บุคคลทั่วไปที่มีใช้เจ้าพนักงาน)

มาตรา 352

ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เปียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยักยอกทรัพย์สิน ถ้าทรัพย์สินนั้นได้ตกมาอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด เพราะผู้อื่นส่งมอบให้โดยสำคัญผิดไปด้วยประการใด หรือเป็นทรัพย์สินเสียหายซึ่งผู้กระทำความผิดเก็บได้ ผู้กระทำต้องระวางโทษแต่เพียงกึ่งหนึ่ง

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฎีกาที่ 12811/2558

กรณีจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาแย่งการครอบครองทรัพย์สินนั้นโดยทุจริตตั้งแต่ที่เข้าแย่งการครอบครอง แต่ขณะที่จำเลยยืมคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากผู้เสียหาย ไม่ปรากฏว่าจำเลยมีเจตนาจะเอาไปในลักษณะที่เป็น การตัดกรรมสิทธิ์ตั้งแต่แรก จำเลยยังคงพักอยู่ที่โรงแรมตรงข้ามอู่ซ่อมรถของผู้เสียหาย เหตุที่จำเลยหลบหนีออกจากโรงแรมโดยนำคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กไปด้วย เพราะไม่ต้องการชำระค่าซ่อมรถที่จำเลยค้างชำระผู้เสียหาย จึงเป็นการเปียดบังเอาทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองเป็นของจำเลยโดยทุจริต เป็นความผิดฐานยักยอก

ฐานความผิด เจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ

มาตรา 148

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจู่ใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน
- (2) ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ
- (3) ข่มขืนใจ หรือจู่ใจ

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) เจตนาพิเศษ เพื่อ “ให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด”

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาทหรือประหารชีวิต

ฎีกาที่ 2573/2553

จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจกองปราบปรามขู่ให้โจทก์ร่วมนำเงินมามอบให้โดยอ้างว่าเพื่อลบชื่อโจทก์ร่วมออกจากบัญชีผู้ค้ายาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเพื่อที่จะไม่จับกุมโจทก์ร่วมจึงเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการฐานเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบข่มขืนใจและจู่ใจเพื่อให้โจทก์ร่วมมอบให้ซึ่งทรัพย์สินแก่ตนเองตามมาตรา 148

ฎีกาที่ 1084/2536

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานยศสิบตำรวจเอกได้พุดกับโจทก์ร่วมว่าร้านของโจทก์ร่วมเป็นเจ้ามือหวยเถื่อน อย่างนี้ต้องมีผลประโยชน์และให้เอาเงินใส่ซองมาให้บ้าง ถ้าไม่ให้จะตาม สวป. (สารวัตรปกครองป้องกัน) มาดำเนินการจับกุมเมื่อโจทก์ร่วมไม่ให้เงินแก่จำเลยจำเลยได้ไปแจ้งเหตุต่อสารวัตรปกครองป้องกันว่า พวกในตลาดกำลังเล่นการพนันสลากกินรวบขอให้ไปทำการจับกุมตามที่จำเลยขู่โจทก์ร่วมแต่ปรากฏว่าไม่มีการเล่นแต่อย่างใดถือได้ว่าจำเลยมีเจตนาจงใจเพื่อให้โจทก์ร่วมจ่ายเงินให้ โดยใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148

ฎีกาที่ 1663/2513

การกระทำอันจะเป็นความผิดตามมาตรา 148 ประมวลกฎหมายอาญานั้นหาใช่จะต้องเป็นการข่มขืนใจให้ผู้ถูกข่มขืนใจกลัวแต่ประการเดียวไม่เพียงแต่มีการจงใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ก็เป็นความผิดแล้ว

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่ง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบภาษีอากรตามร้านค้า แม้ตามระเบียบราชการก่อนตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีอากรจำเลยจะต้องได้รับมอบหมายหรือรับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาก่อนที่จะตามการที่จำเลยนัดหมายให้ผู้เสียหายไปพบจำเลยที่สถานที่ทำงานของจำเลยแล้วเอาบัตรสนเท่ห์กล่าวหาผู้เสียหาย ไม่ออกใบเสร็จรับเงินเสียภาษีให้รัฐบาลไม่ครบให้ผู้เสียหายดูแล้วเรียกร้องเอาเงินจากผู้เสียหาย ดังนี้ ถือได้ว่าจำเลยได้ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจงใจให้ผู้อื่นมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์แก่ตนหรือผู้อื่นเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148

ฎีกาที่ 3861/2528

จำเลยทั้งสองเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจหน้าที่สืบสวนและจับกุมผู้กระทำความผิดแก่ร่างกาย พ. และ ก. ว่ากระทำความผิดอาญาได้มีการ แจ้งความและลงบันทึกประจำวันไว้แล้วซึ่งไม่เป็นความจริงขอจับกุม พ. และ ก. ส่งพนักงานสอบสวนถ้าไม่อย่าให้จับกุมต้องเอาเงินให้ จำเลยทั้งสอง พ. และ ก. เกรงกลัวยอมมอบเงินให้ตามที่เรียกร้องเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้ตนได้ประโยชน์ ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินโดยการขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อเสรีภาพ และชื่อเสียงของผู้ถูกขู่เข็ญจึงเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และความผิดฐานกรรโชกด้วย

ฎีกาที่ 154/2503

กำนันจับผู้ต้องหาเรื่องลักทรัพย์และได้ปล่อยตัวผู้ต้องหาไป ไม่นำส่งต่อพนักงานสอบสวน โดยได้รับเงินจากผู้ต้องหาทั้ง 2 คนละ 250 บาทดังนี้ ย่อมได้ชื่อว่าจำเลยดเว้นไม่กระทำการตามหน้าที่อันเป็นการมิชอบ การกระทำของจำเลยจึงเป็นผิดตามมาตรา 149

การกระทำที่จะเป็นผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148 จะต้องเป็นเรื่องที่จำเลยใช้อำนาจโดยมิชอบ และใช้อำนาจนั้นข่มขืนใจให้เขามอบให้หรือหาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่นโดยมิใช่เรื่องเรียกค่าทรัพย์สินเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งเป็นการตอบแทน เช่น จำเลยแก่ล้งจับเขามาข่มขืนใจเรียกเอาเงินทองเขาโดยไม่ปรากฏว่าเกิดการกระทำผิดขึ้น

ฎีกาที่ 599/2505

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 ลงโทษเจ้าพนักงานผู้เรียกรับ หรือยอม รับทรัพย์สินโดยมิชอบ เพื่อกะทำการในตำแหน่งของตนแต่จำเลยแก่ล้งจับ ผู้เสียหายมาแล้วชู้เอาเงินจึงเป็นความผิดตามมาตรา 148 ไม่ใช่ 149

ความผิดตามมาตรา 147 ผู้กระทำผิดต้องมีหน้าที่จัดการหรือรักษาเงินนั้น โดยชอบแล้วเบียดบังเอาเสีย จำเลยไม่มีหน้าที่จัดการหรือรักษาเงินโดยชอบ ย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา 147

มาตรา 157 เป็นบทที่บัญญัติไว้อย่างกว้างเมื่อการกระทำของจำเลยต้อง ด้วยบทที่บัญญัติเป็นความผิดไว้โดยเฉพาะคือ มาตรา 148 แล้วย่อมไม่ผิดตาม มาตรา 157 อีก

ศาลล่างวางบทลงโทษจำเลยเกินมา แม้จะไม่มีฝ่ายใดฎีกาในปัญหานี้ ศาลฎีกาก็กู้ขึ้นวินิจฉัยเองได้ เพราะเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย

ฎีกาที่ 599/2505

จำเลยที่ 1 (ผู้ใหญ่บ้าน) ได้รับแจ้งจากจำเลยที่ 2 ว่า โจทก์ทั้งสี่เป็นคนร้าย ลักไก่่งวง แล้วจำเลยที่ 1 เรียกโจทก์ทั้งสี่มาเพื่อพุดจาทกลงกันถึงเรื่องความเสียหายฟังไม่ได้ว่าเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ และการที่ จำเลยที่ 1 เพียงแต่ไกล่เกลี่ยให้โจทก์ทั้งสี่กับจำเลยที่ 2 ที่ 3 ที่ 4 ตกลงกัน เรื่องค่าเสียหายเพื่อให้คดีเลิกแล้วกันนั้น ไม่ใช่เรื่องจำเลยที่ 1 มีเจตนาทุจริต เพื่อชู้เอาเงินจากโจทก์ทั้งสี่ จำเลยที่ 1 จึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 148 (อ้างคำพิพากษาฎีกาที่ 173/2510)

การที่จำเลยที่ 1 เรียกโจทก์ทั้งสี่มาโดยกล่าวหาว่าโจทก์ทั้งสี่ลักไก่่งวงเมื่อ ได้ไกล่เกลี่ยตกลงค่าเสียหายกันแล้วจำเลยที่ 1 มิได้จัดการส่งโจทก์ทั้งสี่ไป ดำเนินคดีเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ แต่จำเลยที่ 1 มิได้มีเจตนาทุจริต และมีใช้เพื่อเรียกเอาเงินจากโจทก์ทั้งสี่และเป็นผลให้โจทก์ทั้งสี่ไม่ต้องถูก ส่งตัวไปดำเนินคดี จึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสี่จำเลยที่ 1 จึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

ฎีกาที่ 2389/2547

แม้ว่าจำเลยจะเป็นเจ้าพนักงานที่ดิน มีหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน แต่การที่จำเลยแนะนำผู้เสียหายว่าต้องดำเนินการร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกก่อนและรับผิดชอบต่อความเพิกเฉยในการร้องขอจัดการมรดกนั้นหาใช่เป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ หรือเป็นการปฏิบัติการหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตาม ป.อ. มาตรา 148 และมาตรา 157 ไม่

ฎีกาที่ 1245/2502

จำเลยที่ 1 เป็นพลตำรวจสมัครประจำกองตำรวจภูธร ลามากิจธุระ ไม่แต่งเครื่องแบบ แต่มีเข็มขัดตำรวจคาดอยู่ จำเลยที่ 1 บอกผู้เสียหายซึ่งจับปลาในลำน้ำชีอันเป็นที่สาธารณะในฤดูปลามีไข่ อันเป็นความผิดต่อกฎหมายว่าถ้าไม่ให้อำนาจ ก็ให้ให้ปลาแก่จำเลยที่ 1 เสีย ผู้เสียหายกลัว จึงยอมให้ปลาแก่จำเลยที่ 1 เช่นนี้แม้ในทางปฏิบัติการตำรวจได้วางระเบียบไว้ว่า พลตำรวจภูธรประจำกองตำรวจภูธรจะสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตจังหวัดนั้น จะต้องมีการสั่งจากผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองขึ้นไปก็ดี แต่เมื่อมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยไว้ว่า พลตำรวจภูธรไปปรากฏตัว ณ ที่ใดแม้จะเป็นที่นอกเขตอำนาจของพลตำรวจภูธรผู้นั้น ถ้าปรากฏว่ามีผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าพลตำรวจภูธรผู้นั้นก็มีอำนาจจับได้ตั้งนี้ ย่อมถือได้ว่าการกระทำของจำเลยที่ 1 เป็นการกระทำของเจ้าพนักงานผู้ใช้ อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ช่มชืดใจให้ผู้เสียหายมอบปลาให้เป็นประโยชน์แก่ตน

จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นครูประชาบาลมาอยู่ที่เกิดเหตุพร้อมกับจำเลยที่ 1 และในขณะที่จำเลยที่ 1 พูดกับผู้เสียหายว่า ถ้าจะไม่ให้อำนาจ ก็ให้ให้ปลาเสียนั้นจำเลยที่ 2 ก็ได้พูดกับผู้เสียหายต่อเนื่องกันไปว่าทำผิดกฎหมายแล้ว เอาปลาให้ตำรวจเสียจะได้ไม่ถูกจับและในที่สุดเมื่อผู้เสียหายยอมให้ปลาแล้ว จำเลยที่ 1 หิ้วถังปลาไปจำเลยที่ 2 ก็เดินตามไปพร้อมๆ กันด้วยพฤติการณ์เช่นนี้เข้าลักษณะที่ว่าเป็นการช่วยเหลือในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดในขณะที่กระทำความผิดอันเป็นลักษณะของผู้สนับสนุนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดแล้ว

ฎีกาที่ 3309/2541

คืนเกิดเหตุจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานร่วมกันใช้จำเลยที่ 1 ซึ่งมีใช้เจ้าพนักงานตำรวจให้แสดงตนเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ เพื่อเป็นเครื่องมือให้ไปเรียกเก็บเงินจากบรรดาคนขับรถยนต์บรรทุกที่แล่นผ่านไปมาไม่เลือกว่าคนขับรถนั้นจะได้กระทำความผิดต่อกฎหมายหรือไม่ โดยจำเลยที่ 1 เข้าไปพูดกับคนขับรถว่า "ตามธรรมเนียม" คนขับรถนั้นแม้ไม่ได้ กระทำความผิดก็ต้องจำใจจ่ายเงินให้จำเลยที่ 1 ด้วยความเกรงกลัวต่ออำนาจในการเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ การกระทำของ จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ดังกล่าวเป็นการร่วมกันใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบข่มขืนใจเพื่อให้คนขับรถยนต์บรรทุกมอบเงินให้แก่จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นพวกของจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148 แล้วและหากรถยนต์บรรทุกคันใดมีการกระทำที่เป็นความผิดต่อกฎหมายถ้าจำเลยที่ 1 เรียกเอาเงินจากคนขับรถได้แล้ว จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ก็จะไม่ทำการจับกุมการกระทำของจำเลยที่ 2 ถึง ที่ 4 ดังกล่าวย่อมเป็นการร่วมกันเรียกและรับเงินจากคนขับรถยนต์บรรทุกสำหรับตนเองโดยมิชอบเพื่อไม่กระทำการในตำแหน่งคือไม่จับกุมตามหน้าที่ อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 แต่คืนเกิดเหตุมีการเรียกเก็บเงินหลายครั้งหลายหนจากบรรดาคนขับรถหลาย ๆ คนดังนี้ เมื่อโจทก์รวมการกระทำเหล่านี้ไว้ในฟ้องข้อเดียวกันโดยถือเป็นการกระทำความผิดเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท คือผิดทั้งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148 และ 149 จึงต้องบังคับให้เป็นไปตามคำขอของโจทก์ ซึ่งแต่ละบทมาตรามีโทษเท่ากัน และเมื่อผิดตามบทเฉพาะเช่นนี้แล้วก็ไม่จำเป็นต้องปรับบทความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 อันเป็นบททั่วไปอีก

ฎีกาที่ 599/2505

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 ลงโทษเจ้าพนักงานผู้เรียกรับ หรือยอมรับทรัพย์สินโดยมิชอบ เพื่อกระทำการในตำแหน่งของตนแต่จำเลยแก่ล้งจับผู้เสียหายมาแล้วชู่เอาเงินจึงเป็นความผิดตามมาตรา 148 ไม่ใช่ 149

ความผิดตามมาตรา 147 ผู้กระทำความผิดต้องมีหน้าที่จัดการหรือรักษาเงินนั้นโดยชอบแล้วเบียดบังเอาเสีย จำเลยไม่มีหน้าที่จัดการหรือรักษาเงินโดยชอบย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา 147

มาตรา 157 เป็นบทที่บัญญัติไว้อย่างกว้างเมื่อการกระทำของจำเลยต้องด้วยบทที่บัญญัติเป็นความผิดไว้โดยเฉพาะคือ มาตรา 148 แล้วย่อมไม่ผิดตามมาตรา 157 อีก

ศาลล่างวางบทลงโทษจำเลยเกินมา แม้จะไม่มีฝ่ายใดฎีกาในปัญหานี้ ศาลฎีกาก็ก็นวินิจฉัยเองได้ เพราะเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย

ฐานความผิด กรรโชก (บุคคลทั่วไปที่มีใช้เจ้าพนักงาน)

มาตรา 337

ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญ หรือของบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกรรโชก

ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำโดย

- (1) ขู่ว่าจะฆ่า ขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายให้ผู้ถูกข่มขืนใจ หรือผู้อื่นให้ได้รับอันตรายสาหัส หรือขู่ว่าจะทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจหรือผู้อื่น หรือ
- (2) มีอาวุธติดตัวมาขู่เข็ญ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งสี่พันบาท

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ฎีกาที่ 22746/2555

จำเลยขับรถจักรยานยนต์มาที่วินรถจักรยานยนต์พูดว่า หากใครไม่จ่ายไม่ให้จอดระวังจะจำเบอร์ไม่ได้ จำชื่อยี่ห้อไม่ได้ ขับเสียบ ๆ ไกลจะหมดเวลาของพวกมึงแล้ว มีลักษณะเป็นการข่มขู่ผู้เสียหายทั้งสามว่าอาจถูกทำร้าย หลังจากมีการแจ้งความร้องทุกข์แล้วแต่ไม่มีการควบคุมตัวจำเลยในระหว่างดำเนินคดี ผู้เสียหายทั้งสามเกรงจะได้รับอันตรายและถูกห้ามขับรถจักรยานยนต์รับจ้างในซอยเกิดเหตุจึงต้องจำยอมจ่ายเงินให้แก่จำเลยวันละ 15 บาท ตามที่จำเลยเรียกร้อง การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 337 แล้ว

ฐานความผิด เจ้าพนักงานเรียกรับสินบน

มาตรา 149

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือ สมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือ ยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่า การนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

เป็นความผิดสำเร็จทันทีตั้งแต่เรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินไม่ว่าการนั้น จะชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่ ก็เป็นความผิดทั้งสิ้น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน
- (2) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ/สมาชิกสภาจังหวัด/สมาชิกสภาเทศบาล
เรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สิน สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

องค์ประกอบภายใน

เจตนา

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ สองพันบาท ถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต

ฎีกาที่ 1524/2551

ตำรวจพบผู้กระทำความผิดเรียกเงินเพื่อไม่จับกุม ผิดมาตรานี้เพราะเรียกเพื่อไม่กระทำ การในตำแหน่ง

ฎีกาที่ 1749/2555

จำเลยจับกุมผู้เสียหายในข้อหาลักทรัพย์ของ ส. แล้วเรียกร้องเอาเงินจากผู้เสียหาย เพื่อแลกเปลี่ยนกับการปล่อยตัว ต่อมาเมื่อจำเลยได้เงิน 3,000 บาท จากผู้เสียหายแล้ว จึงปล่อยผู้เสียหายไปนั้น เป็นกรณีไม่กระทำการในตำแหน่ง โดยมีขอบด้วยหน้าที่ จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา 159

ฎีกาที่ 3155/2531

จำเลยทั้งสองเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิด ได้จับกุมผู้กระทำความผิดฐานเล่นการพนันสลากกินรวบพร้อมของกลางแล้วไม่นำส่งสถานีตำรวจทันที กลับพาไปที่ป่าयरโดยสารประจำทางในหมู่บ้านโดยไม่มีเหตุผลและความจำเป็นและให้ผู้ถูกจับกุมโทรศัพท์ติดต่อกับบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มาตกลงกันที่ป่าयरโดยสารประจำทางและรออยู่เป็นเวลานานเมื่อพาผู้ถูกจับไปสถานีตำรวจจำเลยเข้าไปแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น ไม่มอบบันทึกการจับกุมและของกลางให้ ทั้งไม่นำตัวผู้ต้องหาเข้าไปด้วย แสดงว่าเป็นเพียงแผนการของจำเลยให้ผู้ต้องหาหลบและหาทางตกลงกับจำเลย จำเลยไม่มีเจตนาที่จะมอบผู้ต้องหาให้แก่พนักงานสอบสวนจริงจึง พฤติการณ์ของจำเลยถือได้ว่าเป็นการเรียกทรัพย์สินจากผู้ต้องหาแล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้กำหนดจำนวนเงิน และฝ่ายผู้ต้องหายังไม่ได้ตอบตกลงเท่านั้น การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149

ฎีกาที่ 1246/2510

ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกทรัพย์สินโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 นั้น เพียงแต่เรียกก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว แม้จะยังไม่ได้ทรัพย์ที่เรียกไปก็ตาม หรือแม้จะมีการกลับกระทำการโดยชอบด้วยหน้าที่ในภายหลังก็ตามก็ถือว่าเป็นความผิดสำเร็จแต่ขณะเรียกแล้วหาใช่พยายามไม่

ฎีกาที่ 3677/2525

จำเลยรับราชการเป็นตำรวจซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยได้รับแต่งตั้งตามกฎหมาย ย่อมเป็นเจ้าพนักงาน แม้จำเลยจะรับราชการประจำกองกำกับการตำรวจม้า มีหน้าที่ในการถวายอารักขาแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รอบเขตพระราชฐานก็เป็นเพียงหน้าที่เฉพาะตามคำสั่งแต่งตั้งของทางราชการ แต่โดยทั่วไปจำเลยยังมีอำนาจสืบสวนคดีอาญาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 17 การที่จำเลยจับกุมโจทก์ร่วมหาว่ามีพลอยหนี ภาษีและยึดพลอยของกลางไว้จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานตามกฎหมายเมื่อจำเลยจับกุมโจทก์ร่วมและยึดพลอยของกลางไว้ แล้วกลับปล่อยโจทก์ร่วมไปไม่นำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย ย่อมเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

ฎีกาที่ 1338/2538

การที่จำเลยเป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนและติดตามจับกุมคนร้ายเรียกรับเงินจากผู้เสียหายในคดีที่สามีผู้เสียหายถูกคนร้ายฆ่าและชิงทรัพย์โดยไม่มีสิทธิจะเรียกรับถือได้ว่าเป็นการรับทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ตนเองโดยมิชอบเพื่อกระทำการในตำแหน่งหน้าที่จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 149

ฎีกาที่ 1524/2551

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีหน้าที่สืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดอาญา ได้พบเห็น ส. กับพวกเล่นการพนันชนไก่อันเป็นความผิดอาญา จำเลยมีหน้าที่ต้องทำการจับกุมผู้กระทำความผิด แต่กลับไม่ทำการจับกุมและเรียกรับเงินจำนวน 1,500 บาท จาก ส. เพื่อจะไม่จับกุมตามหน้าที่ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 149

ฎีกาที่ 1749/2545

พฤติการณ์ที่จำเลยจับกุมผู้เสียหายในข้อหาลักทรัพย์ของ ส. แล้วให้ผู้เสียหายลงลายมือชื่อในบันทึกการจับกุม จากนั้นนำผู้เสียหายไปควบคุมไว้ที่สถานีตำรวจประมาณ 30 นาที จึงเรียกร้องเอาเงินจากผู้เสียหายเพื่อแลกเปลี่ยนกับการปล่อยตัวไม่ดำเนินคดีโดยนำผู้เสียหายออกมาโทรศัพท์หา ก. ภริยาผู้เสียหายต่อมาเมื่อจำเลยได้รับเงิน 3,000 บาท จากผู้เสียหายแล้ว จึงปล่อยผู้เสียหายไปนั้น เป็นกรณีไม่กระทำการในตำแหน่งโดยมิชอบด้วยหน้าที่ จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149

เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 ซึ่งเป็นบทเฉพาะแล้ว ย่อมไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ซึ่งเป็นบททั่วไปอีก แม้ว่าการกระทำของจำเลยจะเข้าหลักเกณฑ์อันเป็นองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 157 ด้วยก็ตาม

ฎีกาที่ 1561/2525

จำเลยเป็นตำรวจประจำการกองร้อย 4 กก. อารักษาและความปลอดภัย บก. สายตรวจปฏิบัติการพิเศษตำแหน่งลูกแถว ย่อมมีอำนาจสืบสวนคดีอาญา และมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายได้โดยไม่ต้องมีหมายจับหรือหมายค้นในเมื่อเป็นความผิดซึ่งหน้าแม้ที่เกิดเหตุจะเป็นที่รโหฐาน การที่จำเลยไปพบ จ. กับพวกกำลังเล่นการพนันในห้องชั้นบนบ้าน อันเป็นที่รโหฐานและจับกุม จ. กับพวกในข้อหาดังกล่าว ย่อมเรียกได้ว่าเป็นการกระทำของเจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ เมื่อจำเลยเรียกและรับเงินจาก จ. แล้วปล่อยตัว จ. กับพวกโดยไม่ส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149

เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามมาตรา 149 ซึ่งเป็นบทเฉพาะแล้ว แม้โจทก์จะขอให้ลงโทษตามมาตรา 157 มาด้วย ก็ไม่จำเป็นต้องปรับบทด้วยมาตรา 157 ซึ่งเป็นบททั่วไปอีก

ฎีกาที่ 514/2536

จำเลยรับราชการในตำแหน่งสหกรณ์อำเภอได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการสหกรณ์การเกษตร ส. ให้เป็นกรรมการออกข้อสอบและตรวจข้อสอบคัดเลือกพนักงานบัญชีเพื่อบรรจุเข้าทำงานในสหกรณ์การเกษตร ส. สหกรณ์การเกษตร ส. เป็นนิติบุคคลแยกต่างหากไม่ใช่หน่วยงานในกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่จำเลยจะต้องรับผิดชอบโดยตรงและมติของคณะกรรมการสหกรณ์ดังกล่าวก็ไม่มีระเบียบของทางราชการว่าให้ทำได้และจำเลยจะต้องปฏิบัติตาม ทั้งการเป็นกรรมการสอบก็ไม่ใช่หน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานสหกรณ์อำเภอตามระเบียบที่วางไว้ แม้จำเลยจะได้เรียกเอาเงินเพื่อช่วยเหลือให้นางสาว อ. สอบได้และได้รับการบรรจุแต่งตั้ง ก็มีใช้เป็นเจ้าของพนักงานกระทำการในตำแหน่งจำเลยไม่มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับทรัพย์สินโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง

ฐานความผิด รับสินบนก่อนเป็นเจ้าพนักงาน

มาตรา 150

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน
- (2) กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง
- (3) โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียกหรือจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) เจตนาพิเศษ “โดยเห็นแก่ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้ เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น”

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ฐานความผิด เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับทรัพย์สินใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต

มาตรา 151

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด
- (2) ใช้อำนาจในตำแหน่ง อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) โดยทุจริต

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ฎีกาที่ 4828/2533

จำเลยรับราชการเป็นนายช่างโยธา 5 ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยจราจรสงเคราะห์ประจำเขตการทางสงขลา กรมทางหลวง ในการปฏิบัติหน้าที่จำเลยมีอำนาจสั่งอนุญาตให้เบิกจ่ายน้ำมันและอนุญาตให้ใช้รถยนต์ในเขตการทางสงขลาด้วยการที่จำเลยได้สั่งให้ใช้รถของราชการและสั่งอนุญาตให้เบิกจ่ายน้ำมันของราชการสำหรับรถดังกล่าวชนเสาซีเมนต์ป้ายจราจรจากแขวงการทางสงขลาไปยังจุดติดตั้งในกิจการส่วนตัว จึงเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่กรมทางหลวง ย่อมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151

ฎีกาที่ 565/2558

จำเลยทราบดีว่านาง ล. ตกลงขายที่ดินแก่นาย พ. บุตรเขยจำเลยในราคาเพียง 220,000 บาท แต่มีการปลอมแปลงลายมือชื่อนาง ล. ในใบเสนอราคาขายที่ดินดังกล่าวเป็นเงิน 594,800 บาท แล้วนำไปยื่นต่อองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ พร้อมกับใบเสนอราคาของเจ้าของที่ดินอีกสองแปลงซึ่งเสนอราคาสูงกว่า และเมื่อคณะกรรมการจัดซื้อเห็นสมควรซื้อที่ดินของนาง ล. ที่เสนอราคาต่ำสุด จำเลยในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ ก็ได้อนุมัติให้จัดซื้อที่ดินดังกล่าวในราคาภายหลังการต่อรองแล้ว 594,000 บาท สูงกว่าราคาที่นาง ล. ต้องการขาย 374,000 บาท และเมื่อหักเงินที่จำเลยต้องนำไปชำระเป็นค่าภาษี 5,940 บาท คงมีส่วนต่างที่เป็นประโยชน์แก่บุตรเขยของจำเลย 368,060 บาท การกระทำของจำเลยจึงเป็นการเอื้อประโยชน์แก่บุตรเขยของจำเลย อันถือได้ว่าเป็นการแสวงประโยชน์โดยมิชอบ เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ได้รับความเสียหายต้องซื้อที่ดินในราคาสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็น จำเลยจึงมีความผิดฐานเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อทรัพย์ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ

มีหน้าที่ทำ หมายถึง เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่ผลิตทรัพย์ให้แก่ทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐ โดยอาจใช้แรงงานโดยตรงหรือควบคุมดูแลก็ได้ ฐานความผิด เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับทรัพย์ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต

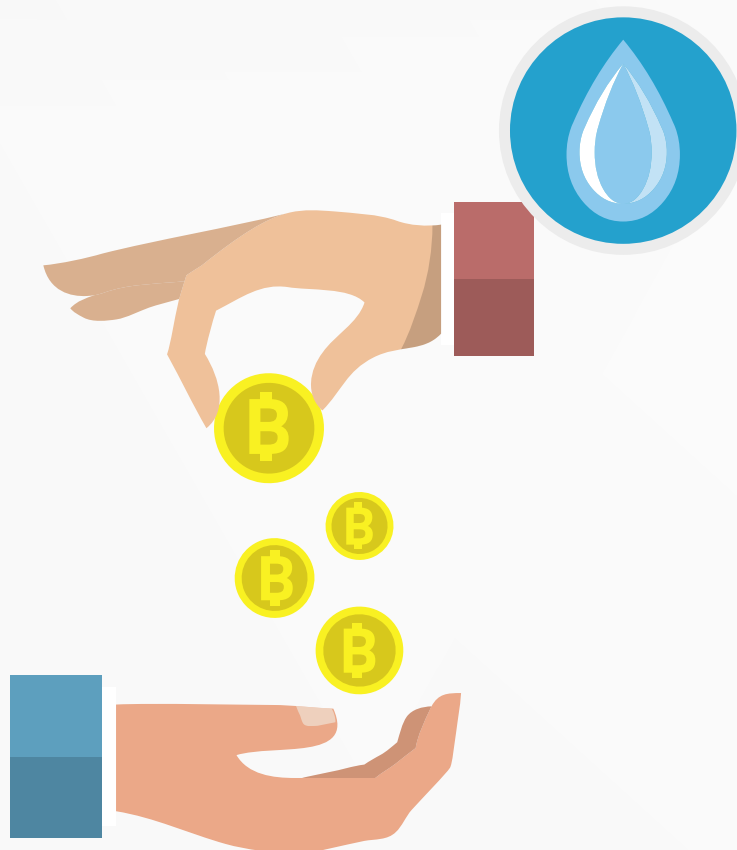
ฎีกาที่ 605/2511

จำเลยเป็นเสมียนตราจังหวัดมีหน้าที่รับจ่ายและเก็บรักษาเงินของราชการส่วนจังหวัดและราชการส่วนอื่นๆ โดยเจตนาทุจริตเบียดบังยักยอกเงินที่ตนรับไว้ในตำแหน่งหน้าที่เป็นประโยชน์ส่วนตน ย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 ไม่ใช่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 และเมื่อเป็นความผิดตามมาตรา 147 แล้ว ก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 157 อีก

ฎีกาที่ 1682/2516

การกระทำที่จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 ก็ต่อเมื่อผู้กระทำผิดมีหน้าที่ ซื่อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์ แล้วใช้อำนาจในตำแหน่งแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายจากทรัพย์นั้นโดยมิได้อเอาทรัพย์ไป ไม่ใช่เพียงแต่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์นั้นเท่านั้น จำเลยได้รับแต่งตั้งให้ดำเนินงานควบคุมจัดการกิจการประปาของเทศบาล ได้ติดตั้งการใช้ น้ำประปาให้ ส. กับพวกแล้วไม่ลงทะเบียนผู้ใช้น้ำประปาเรียกเก็บค่าใช้น้ำประปา ทุกเดือน และออกหลักฐานจำนวนก็ออกน้ำประปาของผู้ติดตั้งน้อยกว่าความจริง แล้วเก็บเงินมากกว่าจำนวนค่าธรรมเนียมที่เทศบาลกำหนด และโจทก์บรรยายฟ้องเจาะจงว่า จำเลยเบียดบังยักยอกเอาเงิน รายได้ 3,955 บาท จากกิจการประปาของเทศบาลที่จำเลยรับไว้จาก ส. กับพวก ไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัว โดยทุจริต ดังนี้ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 เท่านั้น จำเลยไม่มีความผิดตามมาตรา 151 ด้วย

ฐานความผิด เป็นเจ้าพนักงานเข้ามีส่วนได้เสียในกิจการที่ตนมีหน้าที่ (ผลประโยชน์ทับซ้อน)

มาตรา 152

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด
- (2) เข้ามีส่วนได้เสีย เนื่องด้วยกิจการนั้น

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) เจตนาพิเศษ “เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น” ข้อแตกต่างระหว่าง มาตรา 151 และมาตรา 152 กรณีตามมาตรา 152 นี้ไม่ต้อง “ทุจริต” และไม่ต้อง “เสียหาย” แก่ผู้ใด ดังเช่นมาตรา 151

อัตราโทษ

จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

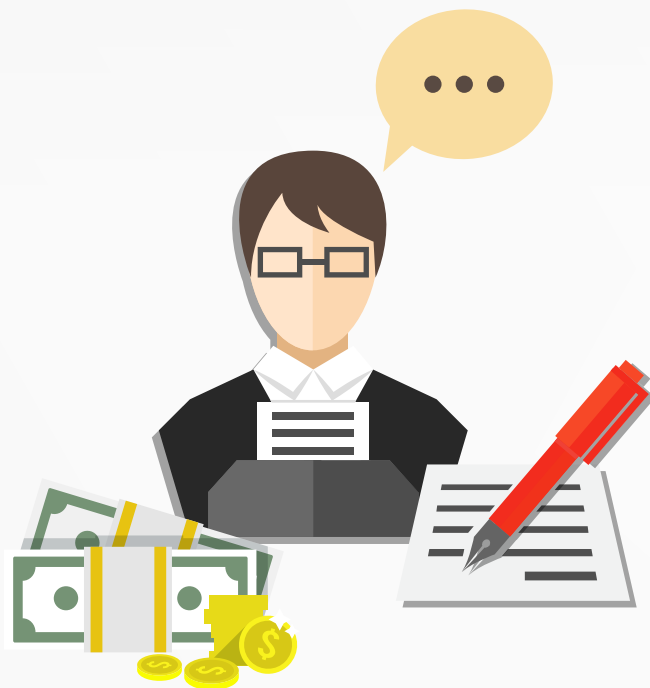
ฎีกาที่ 7776/2540

จำเลยที่ 1 เป็นปลัดสุขาภิบาลได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากสุขาภิบาลให้เป็นผู้ตรวจงานจ้างในการจ้างเหมาขุดลอกและล้างทางระบายน้ำในเขตสุขาภิบาล จำเลยที่ 1 ได้เข้าดำเนินการขุดลอกและล้างทางระบายน้ำโดยใช้คนงานของสุขาภิบาลทำงานให้จำเลยที่ 1 เป็นผู้ มีหน้าที่จัดการและดูแลกิจการของสุขาภิบาล เมื่อจำเลยที่ 1 เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการดังกล่าวโดยจ่ายค่าจ้างคนงานเพียง 1,750 บาท แต่เบิกเงินค่าจ้างตามสัญญาไป 2,900 บาท เป็นเหตุให้สุขาภิบาลได้รับความเสียหาย การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 152, 157 อันเป็นการกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษตามมาตรา 152 ซึ่งเป็นบทหนัก

ฎีกาที่ 231/2503

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานเป็นเจ้าพนักงานทำการทุจริตต่อหน้าที่และ จดหลักฐานเท็จแต่ทางพิจารณาได้ความว่า จำเลยได้รับแต่งตั้งจากอธิบดี กรมชลประทานให้เป็นช่างบังคับหมู่เขื่อนระบายน้ำโพธิ์เตี้ยมีหน้าที่ควบคุมงาน ก่อสร้าง ซ่อมแซมบำรุงรักษา ควบคุมการเบิกจ่ายค่าแรงคนงาน ควบคุม คนงานโดยได้รับเงินค่าจ้างเป็นรายวันจากงบประมาณ ซึ่งมีใช้ประเภทเงินเดือน เมื่อจำเลยได้เบิกค่าแรงคนงานเกินความจริงและจดหลักฐานเท็จ ก็จะเอาผิด ฐานเป็นเจ้าพนักงานทุจริตต่อหน้าที่และทำหลักฐานเท็จตามฟ้องไม่ได้เพราะ ถือว่าจำเลยไม่ใช่เจ้าพนักงานและตามฟ้องของโจทก์ก็มิได้บรรยายถึงความผิด อย่างอื่นอันเป็นเรื่องที่เห็นได้ว่า โจทก์มีความประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยซึ่ง ไม่ใช่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานด้วย เมื่อเป็นดังนี้ คดีก็ไม่มีทางจะลงโทษจำเลยได้

ฐานความผิด เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สินพยายามจ่ายทรัพย์สินเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

มาตรา 153

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน จ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงานมีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน
- (2) จ่ายทรัพย์สินนั้น เกินกว่าที่ควรจ่าย

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) เจตนาพิเศษ “เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ฎีกาที่ 11741/2557

ความผิดตาม ป.อ. มาตรา 153 เป็นความผิดสำเร็จเมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน ได้จ่ายทรัพย์สินเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าการจ่ายทรัพย์สินนั้นต้องทำให้หนี้ระงับลงด้วย เพราะความผิดมาตรานี้ต้องการลงโทษเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สินได้จ่ายทรัพย์สินเกินกว่าที่ควรจ่ายเท่านั้น แม้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สินจะชำระหนี้ด้วยเช็ค และ ก. ผู้ได้รับชำระหนี้ยังไม่ได้นำเช็คไปเรียกเก็บเงินเนื่องจากถูกเรียกทวงคืนก่อนอันทำให้หนี้ยังไม่ระงับลงก็ตาม การกระทำของจำเลยก็เป็นความผิดสำเร็จตามมาตรา 153 แล้ว หากใช่เป็นเพียงความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สินพยายามจ่ายทรัพย์สินเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ตาม ป.อ. มาตรา 153 ประกอบมาตรา 83 ไม่

ฐานความผิด เจ้าพนักงานเรียกเก็บภาษีโดยทุจริต

มาตรา 154

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่หรือแสดงว่าตนมีหน้าที่เรียกเก็บหรือตรวจสอบภาษีอากร ค่าธรรมเนียม หรือเงินอื่นใด โดยทุจริตเรียกเก็บหรือละเว้นไม่เรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงินนั้น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย

องค์ประกอบภายนอก (ส่วนที่ 1)

- (1) เจ้าพนักงานมีหน้าที่หรือแสดงว่าตนมีหน้าที่เรียกเก็บ หรือตรวจสอบภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด
- (2) เรียกเก็บ หรือละเว้นไม่เรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม หรือเงินนั้น

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) เจตนาพิเศษ “โดยทุจริต”

องค์ประกอบภายนอก (ส่วนที่ 2)

- (1) เจ้าพนักงานมีหน้าที่ (เหมือนข้อ 1 ข้างต้น)
- (2) กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) เจตนาพิเศษ “โดยทุจริต” และ “เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร หรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสียหรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย”

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ฎีกาที่ 288/2507

เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ตรวจสอบว่าโรงเรือนใดจะต้องเสียภาษีเมื่อตรวจพบโรงเรือนที่จะต้องเสียภาษีแล้วละเว้นไม่รายงานต่อเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการเรียกเก็บภาษี และโดยทุจริตได้เรียกเอาทรัพย์สินเป็นค่าตอบแทนจากผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีนั้น เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 154

ความผิดฐาน เจ้าพนักงานมีหน้าที่กำหนดราคาสินค้า เรียกเก็บค่าภาษีหรือค่าธรรมเนียมน้อยกว่าจริง

มาตรา 155

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่กำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้าใดๆ เพื่อเรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามกฎหมายโดยทุจริตกำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้านั้น เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมิต้องเสียหรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงานมีหน้าที่กำหนดราคา ทรัพย์สินหรือสินค้าใด ๆ เพื่อเรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย
- (2) กำหนดทรัพย์สิน หรือสินค้านั้น

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) “โดยทุจริต” และ “เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือ ค่าธรรมเนียม นั้นมิต้องเสียหรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย”

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ฐานความผิด เจ้าพนักงานมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี โดยทุจริต ลงรายการในบัญชีเท็จ

มาตรา 156

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมายโดยทุจริต แนะนำ หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้มีการละเว้นการลงรายการในบัญชี ลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชี หรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมิต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมาย
- (2) แนะนำ หรือกระทำการ หรือไม่กระทำการอย่างใด
- (3) อันจะเป็นผลให้การเสียภาษีอากร หรือค่าธรรมเนียมมิต้องเสียหรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสียไป

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) เจตนาพิเศษ “โดยทุจริต” และ “เพื่อให้มีการละเว้นการลงรายการใน....”

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ฐานความผิด เจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

มาตรา 157

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน
- (2) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) เจตนาพิเศษ หรือมูลเหตุจูงใจ “เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด”

ส่วนที่สองคือ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ซึ่งแยกได้ดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน
- (2) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) เจตนาพิเศษ “โดยทุจริต”

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 513312/2557

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำความผิดและมีอำนาจสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชานำตัวผู้ถูกจับกุมส่งต่อพนักงานสอบสวน หรือส่งปล่อยตัวผู้ถูกจับหากเห็นว่าเป็นการจับผิดตัวหรือผู้ถูกจับกุมไม่ได้กระทำความผิดหรือการกระทำยังไม่เป็นความผิด จำเลยทราบดีว่าคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมเป็นผู้กระทำความผิด จำเลยไม่มีอำนาจสั่งปล่อยได้ แต่กลับสั่งการในฐานะผู้บังคับบัญชาให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปล่อยตัวผู้กระทำความผิดและรถของกลางโดยไม่ชอบ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4436/2531

การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีอาญาได้รับแจ้งความจาก ข. ว่ามีคนร้ายลักเรือและเครื่องยนต์ของผู้เสียหายไป แต่ไม่ยอมลงรับแจ้งความในประจำวันเป็นหลักฐานและเมื่อจับคนร้ายที่ลักทรัพย์ดังกล่าวแล้ว จำเลยกลับปล่อยตัวคนร้ายไปเสีย ถือได้ว่าจำเลยได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157 และยังเป็นการกระทำการในตำแหน่งหน้าที่อันเป็นการมิชอบเพื่อจะช่วยเหลือคนร้ายมิให้ต้องโทษตามมาตรา 200 วรรคแรก การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนัก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7836-7837/2544

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำความผิดแต่จำเลยกลับเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยการร่วมเล่นการพนันไพ่รมี่ แล้วจำเลยไม่จับกุมผู้ร่วมเล่นไพ่รมี่ ยังถือไม่ได้ว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบโดยมีเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร่วมเล่นการพนันหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การกระทำความผิดกล่าวของจำเลยจึงไม่มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3194/2536

จำเลยที่ 2 ที่ 3 เป็นข้าราชการครูได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบสัมภาษณ์ในการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครูตามคำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ย่อมถือว่าเป็นเจ้าพนักงานในการสอบครั้งนี้แม้จะเป็นเพียงกรรมการสอบสัมภาษณ์ก็ตาม หน้าที่ในการสอบย่อมคลุมถึงการสอบตั้งแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งจนถึงการสอบเสร็จสิ้น หากใช่เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่เฉพาะในช่วงการสอบสัมภาษณ์ เท่านั้นไม่ เมื่อจำเลยที่ 2 ที่ 3 มีเจตนาทุจริตร่วมกันนำเข้าสอบซึ่งเป็นความลับของทางราชการไปเปิดเผยให้ บ. กับพวกรู้ก่อนเข้าสอบ จึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตและฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำความผิดโดยมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ และจำเลยที่ 4 ที่ 5 ซึ่งเป็นข้าราชการครูซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดแต่มิได้เป็นกรรมการสอบมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนจำเลยที่ 2 ที่ 3

ฎีกาที่ 1022/2505

จำเลยเป็นพลตำรวจขาดหนีราชการแต่ยังมีหน้าที่จับกุมผู้กระทำผิดได้ ประสบเหตุการณ์กระทำผิดอาญา กลับละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่จะจับคนร้าย โดยเข้าขัดขวางพุดชู่พยานผู้รู้เห็นมิให้ยืนยันว่ารู้เห็นการกระทำผิด การละเว้นปฏิบัติหน้าที่เช่นนี้ เป็นการละเว้นโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าทรัพย์ จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

ฎีกาที่ 2389/2547

แม้ว่าจำเลยจะเป็นเจ้าพนักงานที่ดิน มีหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน แต่การที่จำเลยแนะนำผู้เสียหายว่า ต้องดำเนินการร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกก่อนและรับผิดชอบต่อความผิด ดำเนินการร้องขอจัดการมรดกนั้นหาใช่เป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ หรือเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตาม ป.อ. มาตรา 148 และ มาตรา 157 ไม่

ฎีกาที่ 4436/2531

การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีอาญาได้ รับแจ้งความจาก ช. ว่ามีคนร้ายลักเรือและเครื่องยนต์ของผู้เสียหายไป แต่ไม่ยอมลงรับแจ้งความในประจำวันเป็นหลักฐานและเมื่อจับคนร้ายที่ลักทรัพย์ ดังกล่าวแล้ว จำเลยกลับปล่อยตัวคนร้ายไปเสีย ถือได้ว่าจำเลยได้ปฏิบัติหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และยังเป็นการกระทำการในตำแหน่งหน้าที่ อันเป็นการมิชอบเพื่อจะช่วยเหลือคนร้ายมิให้ต้องโทษตามมาตรา 200 วรรคแรก การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษตาม มาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนัก

ฎีกาที่ 2255/2520

จำเลยรับราชการเป็นตำรวจ แต่ในขณะที่แสดงตัวเป็นเจ้าพนักงานทำการจับกุมผู้เสียหาย แล้วไม่นำส่งสถานีตำรวจ กลับพาไปข่มขืนกระทำชำเราและปล่อยตัวไปนั้น จำเลยถูกสั่งพักราชการแล้ว แม้จะยังมีคำสั่งปลดหรือให้จำเลยออกจากราชการ จำเลยก็ถูกสั่งมิให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตามตำแหน่งหน้าที่การกระทำของจำเลยจึงมิใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการในฐานะเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

ฎีกาที่ 364/2531

ปกติการทำร้ายร่างกายไม่เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจจับโจทก์ข้อหาวิ่งราวทรัพย์ แล้วทำร้ายร่างกายโจทก์โดยเจตนาทำร้ายธรรมดา มิใช่เพื่อประสงค์จะให้เกิดผลอันใดในการปฏิบัติการตามหน้าที่เพราะจำเลยจับโจทก์ได้แล้ว และจำเลยมิใช่พนักงานสอบสวนที่ทำร้ายโจทก์เพื่อประสงค์จะให้โจทก์รับสารภาพ กรณีจึงมิใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 เมื่อโจทก์ได้รับอันตรายแก่กายจากการกระทำของจำเลย จำเลยมีความผิดตามมาตรา 295

ฎีกาที่ 1399/2508

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีอาญาในระหว่างสอบสวนโจทก์ ได้ทำร้ายโจทก์ เพราะโจทก์ไม่ยอมรับสารภาพ ไม่ยอมลงชื่อตามที่จำเลยต้องการจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์เป็นความผิดตามมาตรา 157, 391

ฎีกาที่ 3130/2556

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหาได้มีอำนาจที่จะตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดฐานปลอมและใช้เอกสารราชการปลอม รายงานการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก็มีได้ข้อมูลความผิดฐานนี้ การที่อนุกรรมการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการไต่สวนในความผิดฐานนี้ มาด้วย จึงเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบ และแม้การสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงซึ่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดกำแพงเพชรแต่งตั้งจะพบการกระทำความผิดฐานนี้ ก็มีใช้การสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจสอบสวน เมื่อพนักงานสอบสวนไม่ได้แจ้งข้อหานี้ให้จำเลยทราบ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานดังกล่าว

จำเลยเป็นพนักงานสอบสวนแก้ไขข้อความในสำนวนการสอบสวนจากเดิมที่มีความเห็นสั่งฟ้องผู้ต้องหาเป็นสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาหลังจากเสนอสำนวนการสอบสวนให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นลงชื่อแล้วเพื่อช่วยผู้ต้องหาไม่ให้ต้องโทษ จึงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157 และ 200 วรรคแรก

ฎีกาที่ 2120/2523

การที่จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148 นั้น จะต้องเป็นเจ้าพนักงานที่ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบส่วนมาตรา 157 นั้น จะต้องเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติเฉพาะแต่ตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้นั้นโดยตรงตามที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่นั้น ๆ เท่านั้น ถ้าไม่เกี่ยวกับหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้นั้นโดยตรงแล้วย่อมไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้

ฎีกาที่ 16407/2555

จำเลยได้รับมอบหมายให้ดูแลเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้แก่นักเรียน โดยไม่มีหน้าที่โดยตรงที่ต้องเก็บรักษาสมุดบัญชีเงินฝากของนักเรียนไว้และไปถอนเงินจากธนาคารแทนนักเรียน การที่จำเลยบอกให้นักเรียนบางคนมอบสมุดบัญชีเงินฝากไว้ที่จำเลยและมอบอำนาจให้จำเลยไปถอนเงินจากธนาคารแทนแล้วให้นักเรียนไปขอเบิกจากจำเลยอีกทอดหนึ่ง จึงเป็นเรื่องที่จำเลยกระทำไปนอกเหนือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ เงินที่กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาโอนเข้าบัญชีเงินฝากของนักเรียน ยังถือว่าเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของนักเรียน มิใช่เป็นทรัพย์สินของหน่วยงานราชการ ซึ่งจำเลยมีหน้าที่ดูแลรักษาอีกด้วย เมื่อจำเลยไม่มีหน้าที่ต้องดูแลรับผิดชอบเงินในบัญชีเงินฝากอันเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของนักเรียน แม้จำเลยจะได้นำเงินดังกล่าวไปใช้หมุนเวียนเพื่อประโยชน์ส่วนตนก่อนที่จะถูกร้องเรียนและคืนให้นักเรียนในภายหลังหรือไม่ก็ตาม จำเลยก็ไม่มี ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตาม ป.อ. มาตรา 157

ฎีกาที่ 2444/2521

จำเลยทั้งสามเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดแก่งจับผู้เสียหายอ้างว่า กระทำความผิดฐานเมาสุราอาละวาดทั้งที่ไม่เป็นความจริง อันเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และนำตัวผู้เสียหายออกจากบ้านไปไว้ที่แห่งหนึ่ง แล้วจึงปล่อยตัวผู้เสียหายไป อันเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพตาม มาตรา 310 ดังนี้ แม้การกระทำของจำเลยทั้งสามจะเป็นการกระทำหลายอย่าง แต่ก็ด้วยเจตนาอันเดียวกัน คือเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด และเป็นการกระทำต่อเนื่องกัน การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงเป็นกรรมเดียวกัน แต่เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90

จำเลยที่ 1 จับมือผู้เสียหายกระชากโดยแรงจนผู้เสียหายล้มลงได้รับบาดเจ็บที่นิ้วนางซ้ายและหัวเข่าซ้าย แพทย์ลงความเห็นว่าเป็นบาดแผลต้องใช้เวลารักษาประมาณ 5 วัน ตามพฤติการณ์แสดงว่าจำเลยที่ 1 มีเจตนาทำร้ายผู้เสียหาย เมื่อผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กายดังกล่าว จำเลยที่ 1 จึงต้องมีความผิดตามมาตรา

ฎีกาที่ 3509/2549

จำเลยซึ่งเป็นพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องบริษัท ส. และ ป. ที่ถูกกล่าวหาว่าหมิ่นประมาทโจทก์ ทั้งที่หนังสือพิมพ์ ด. ซึ่งบริษัท ส. เป็นเจ้าของและ ป. เป็นบรรณาธิการ ลงข้อความในหนังสือพิมพ์เป็นความเท็จ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ เป็นการใช้ดุลพินิจที่มีได้อยู่บนรากฐานของความสมเหตุสมผล แต่เป็นการใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจ จึงเกินล้าออกนอกขอบเขตของความชอบด้วยกฎหมายและในฐานะที่จำเลยเป็นข้าราชการอัยการชั้นสูง จำเลยย่อมทราบดีถึงเกณฑ์วินิจฉัยมูลความผิดของพนักงานอัยการ การใช้ดุลพินิจผิดกฎหมายในกรณีนี้ จำเลยเห็นได้อยู่ในตัวแล้วว่าเป็นการมิชอบและมีเจตนาเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหาย อีกทั้งเพื่อจะช่วยบริษัท ส. และ ป. มิให้ต้องโทษจากการกระทำความผิดของตนอีกด้วย จำเลยจึงมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157 และมาตรา 200 วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ 999/2527

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ มีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาและจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าแม้ในที่รโหฐานจำเลยก็มีอำนาจจับโดยไม่ต้องมีทั้งหมายจับและหมายค้นดังนั้นการที่จำเลยเข้าไปในห้องเล่นการพนันพบผู้เล่นกำลังเล่นพนันเอาทรัพย์สินกันแล้วไม่ทำการจับกุมย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการกรมตำรวจจำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

ฎีกาที่ 4436/2531

การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีอาญาได้รับแจ้งความจาก ช. ว่ามีคนร้ายลักเรือและเครื่องยนต์ของผู้เสียหายไป แต่ไม่ยอมลงรับแจ้งความในประจำวันเป็นหลักฐานและเมื่อจับคนร้ายที่ลักทรัพย์ดังกล่าวแล้ว จำเลยกลับปล่อยตัวคนร้ายไปเสีย ถือได้ว่าจำเลยได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และยังเป็นการกระทำการในตำแหน่งหน้าที่อันเป็นการมิชอบเพื่อจะช่วยเหลือคนร้ายมิให้ต้องโทษตามมาตรา 200 วรรคแรก การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนัก

ฎีกาที่ 4436/2531

จำเลยเป็นข้าราชการตำรวจซึ่งเกี่ยวข้องกับการที่โจทก์เป็นผู้ต้องหาและถูกจับมาควบคุมไว้ การที่จำเลยพูดในตอนแรกที่ญาติโจทก์แสดงความจำนงขอประกันตัวโจทก์ว่าจะประกันไปทำไมจะตัดนิสัย 2-3 วันก่อน และว่าจำเลยไม่ว่าจะไปตั้งด่านตรวจ แต่จำเลยกลับไปรับประทานอาหารโดยมิได้ตั้งด่านตรวจตามที่พูดไว้นานเกือบ 1 ชั่วโมง จึงกลับมาที่สถานีตำรวจแล้วจำเลยพูดกับญาติโจทก์อีกครั้งหนึ่งว่าจะประกันไปทำไม ตอนนี้อยู่เสียหยา กำลังแรงให้ถูกขัง 4-5 วันก่อน จากนั้นจำเลยก็ออกไปโต๊ะสนุกเกอร์ ดังนี้ จำเลยมีหน้าที่จะต้องอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มาติดต่อ และตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญาฯ และมีหน้าที่ต้องชวนขวยกระวีกระวาดแนะนำชี้แจงแก่ญาติโจทก์ที่มาติดต่อขอประกันตัวโจทก์ว่าจะยื่นเรื่องราวได้อย่างไร นำเสนอแก่ใครและจำเลยต้องคอยให้โอกาสในการที่คนเหล่านั้นจะได้ดำเนินการดังกล่าว ไปด้วยดี รวดเร็วและเรียบร้อยตามสมควรแก่เวลาและพฤติการณ์ การกระทำ ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยมิชอบ ทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ผู้ถูกคุมขัง เป็นความผิด ตาม ป.อ. มาตรา 157

ฎีกาที่ 572/2517

จำเลยซึ่งเป็นปลัดอำเภอมีหน้าที่ทำตัวรูปพรรณสัณฐานลงลายมือชื่อประทับตราตำแหน่งลงในตัวรูปพรรณที่รู้ว่า ปลอมลายพิมพ์นิ้วมือเจ้าของสัณฐาน ทำให้มีผู้ใช้เอกสารนั้นอ้างเมื่อถูกตรวจค้น แม้จะไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับผลประโยชน์แต่ประการใด แต่ก็เป็นการทำให้จำเลยอื่นได้รับประโยชน์ในการใช้เอกสารนั้นไปอ้างเมื่อถูกตรวจค้นหรือถูกจับ ถือว่าเป็นการกระทำโดยทุจริตเช่นกัน จึงมีความผิดตามมาตรา 157, 161 และ 162 (2)

ฎีกาที่ 3194/2536

การที่จำเลยที่ 2 ที่ 3 เป็นข้าราชการครูได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งหรือสอบสัมภาษณ์ ในการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครูตามคำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ย่อมถือว่าจำเลยที่ 2 ที่ 3 เป็นเจ้าพนักงานในการสอบครั้งนี้ แม้จำเลยที่ 2 ที่ 3 จะเป็นเพียงกรรมการสอบสัมภาษณ์แต่การเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ในการสอบของจำเลยที่ 2 ที่ 3 ย่อมนับตั้งแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งจนถึงการสอบเสร็จสิ้นหาใช่เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่เฉพาะในช่วงการสอบสัมภาษณ์เท่านั้นไม่ จำเลยที่ 4 ที่ 5 เป็นข้าราชการครูแต่ไม่ได้เป็นกรรมการสอบด้วยจึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนจำเลยที่ 2 ที่ 3 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน

ฐานความผิด เจ้าพนักงานทำให้เสียหาย ช้อนเร้น เอาไปเสีย ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารซึ่งตนมีหน้าที่ปกครอง หรือรักษา

มาตรา 158

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ทำให้เสียหาย ทำลาย ช้อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด อันเป็นหน้าที่ของตนที่จะปกครองหรือรักษาไว้ หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน
- (2) ทำให้เสียหาย ทำลาย ช้อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหาย หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น
- (3) ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด อันเป็นหน้าที่ของตนที่จะปกครอง หรือรักษาไว้

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ฎีกาที่ 381/2505

จำเลยเป็นตำรวจกองบังคับการตำรวจรถไฟ มีหน้าที่อารักขาพนักงานรถไฟ สืบสวนคดี และถ่ายรูปประกอบคดีในเหตุการณ์รถไฟ แต่กองบังคับการไม่มีปืนพก และกล้องถ่ายรูปใช้ จึงให้จำเลยเบิกจากกองกำกับการตำรวจรถไฟ เพื่อใช้ในราชการ เจ้าหน้าที่ได้มอบปืนพก 1 กระบอกและกล้องถ่ายรูปให้แก่จำเลยไปเพื่อใช้ในราชการ ต่อมาจำเลยได้ลาราชการ แล้วหลบหนีราชการไป จำเลยได้เบียดบังเอาปืนและกล้องถ่ายรูปนั้นไว้เป็นของตนโดยทุจริต ดังนี้ จำเลยมิใช่เจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 147 จึงไม่ผิดตามมาตราดังกล่าว แต่ผิดตามมาตรา 158

ฎีกาที่ 2145/2531

จำเลยจูงรถจักรยานยนต์ของบุคคลอื่นซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจยึดไว้ไปจากที่จอดรถหน้าสถานีตำรวจ โดยไม่มีเหตุที่จะทำให้สำคัญผิดได้ว่ารถจักรยานยนต์ดังกล่าวเป็นของจำเลยเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจตามไปทันขณะจำเลยกำลังจูงรถจักรยานยนต์อยู่ จำเลยก็ไม่ได้โต้เถียงว่าเป็นรถจำเลย เจ้าหน้าที่ตำรวจขอดูใบอนุญาตขับขี่และสำเนาทะเบียนรถจำเลยก็ไม่มีแสดงพฤติการณ์ดังกล่าวแสดงว่าจำเลยนำรถจักรยานยนต์ไปโดยเจตนาทุจริต

ฎีกาที่ 744-745/2515

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ใช้และเก็บรักษาปืนคาร์บิน แมกกาซีน และกระสุนปืน ซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการตำรวจเพื่อใช้ในการตรวจตราปราบปรามโจรผู้ร้าย จำเลยจึงเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ใช้และรักษาปืนคาร์บิน กระสุนปืน และแมกกาซีน ที่จำเลยได้รับมอบหมายจำเลยเบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

ฐานความผิด เจ้าพนักงานทำให้เสียหาย ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับไว้

มาตรา 159

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ดูแล รักษาทรัพย์หรือเอกสารใดกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่โดยฉ้อฉล ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่ทรัพย์หรือเอกสารนั้นในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดหรือรักษาสิ่งนั้น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแล รักษาทรัพย์หรือเอกสารใด
- (2) กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยฉ้อฉล ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น
- (3) ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับ หรือหมายไว้ ที่ทรัพย์หรือเอกสารนั้นในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดหรือรักษาสิ่งนั้น

องค์ประกอบภายใน

เจตนาฉ้อฉล

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานความผิด เจ้าพนักงานใช้ดวงตราหรือรอบตราอันมิชอบ ด้วยหน้าที่ ซึ่งทำให้ผู้อื่นเสียหาย

มาตรา 160

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่รักษาหรือใช้ดวงตราหรือรอยตราของราชการหรือของผู้อื่น กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้น หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน มีหน้าที่รักษา หรือใช้ ดวงตราหรือรอยตราของราชการหรือของผู้อื่น
- (2) กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่โดยใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้น หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น
- (3) ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ฎีกาที่ 592/2519

การที่จำเลยซึ่งเป็นผู้ช่วยป่าไม้จังหวัดประทับตราประจำตัวของจำเลยและประทับตราค่าภาคหลวงอันเป็นตราของทางราชการ ซึ่งจำเลยมีหน้าที่รักษาและใช้ตามอำนาจหน้าที่ที่ไม้ของกลาง 7 ท่อน เป็นไม้ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดและฝ่าฝืนระเบียบของกรมป่าไม้โดยมิได้ประทับตราประจำตัวพร้อมเลขเรียงลำดับท่อนภาคหลวงของไม้ท่อนที่ตัดทอนจากท่อนนั้นและเลขปี พ.ศ. ที่ประทับตราไว้ที่หน้าตัดของต่อไม้ทุกท่อน ทำให้กรมชลประทานและกรมป่าไม้เสียหายนั้น จำเลยจึงมีความผิดตาม มาตรา 160 และการที่จำเลยประทับตราฝ่าฝืนระเบียบดังกล่าวของกรมป่าไม้ที่วางไว้เพื่อป้องกันการลักลอบตัดไม้อื่นแล้วนำมาสวมรอยอ้างว่าเป็นไม้ที่เจ้าพนักงานได้ตรวจคัดเลือกอนุญาตให้ตัดนั้น เป็นการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ จำเลยย่อมเล็งเห็นผลเสียหายของการกระทำนั้นได้ และก็ได้เกิดความเสียหายขึ้นแล้ว จะอ้างว่ากระทำไป โดยสุจริตหรือกระทำไปด้วยความสำคัญผิดหาได้ไม่ ต้องถือว่าจำเลยมี เจตนากระทำความผิด

ฎีกาที่ 1736/2523

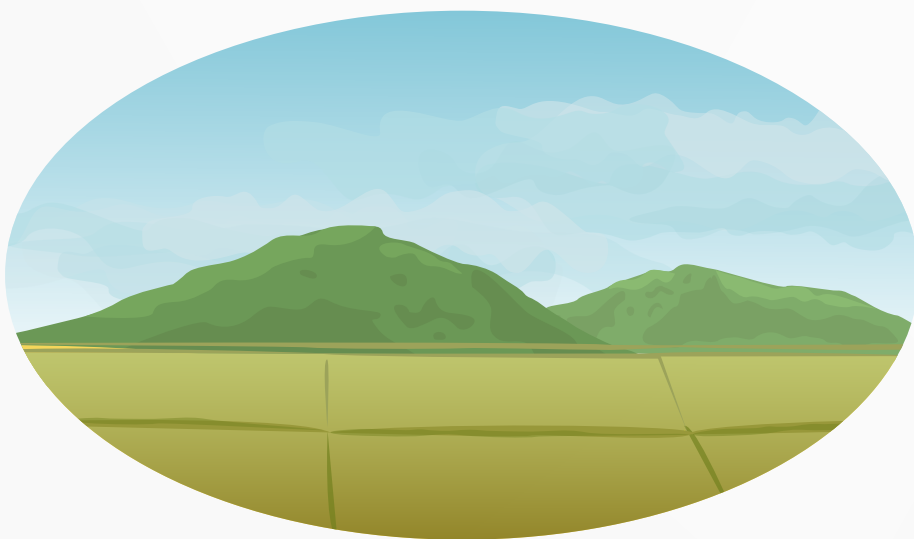
จำเลยรับราชการเป็นพนักงานจ้าง ตำแหน่งพนักงานบำรุงป่าได้รับมอบหมายให้ใช้และรักษาดวงตราก่อนเหล็กประทับไม้ ต. 3986 ของกรมป่าไม้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรต้องแต่งตั้งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 75 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 จำเลยจึงเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม มาตรา 4 (16) ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ดังกล่าวจำเลยได้รับมอบหมายให้ช่วยป่าไม้อำเภอตรวจสอบไม้ผ่านด่านออกใบเบิกทางจำเลยจึงเป็นเจ้าพนักงานตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 160

ฎีกาที่ 3865/2542

จำเลยเป็นเจ้าของงานป่าไม้ทองที่เกิดเหตุโดยหน้าที่ราชการจะต้องมีความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาคำขอและตรวจสอบที่ดินของผู้ยื่นคำขอเสียก่อน สภาพที่ดินเป็นทุ่งนาไม่มีต้นไม้ ส่วนต่อไม้ที่พบนั้นอยู่ในที่ดินที่มีหลักฐานเป็นใบจอง เจ้าของที่ดินก็ไม่เคยยื่นคำขอนำไม้ ถ้าจำเลยตรวจสอบและเรียกเจ้าของที่ดินที่ถูกอ้างว่าเป็นผู้ยื่นคำขอนำไม้ มาสอบถามก็จะทราบความจริงว่าคำขอนั้นเป็นเท็จและจำเลยก็ไม่เคยสอบถามคณะกรรมการการตรวจสอบไม่ว่าผู้ยื่นคำขอมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยแท้จริงหรือไม่ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ของเจ้าพนักงานป่าไม้

ทางราชการกรมป่าไม้ กรมที่ดิน และกระทรวงมหาดไทย ได้ตราระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการเพื่อป้องกันการลักลอบตัดไม้แล้วนำมาสวมรอยอ้างว่าเป็นไม้ที่เจ้าพนักงานได้ตรวจและอนุญาตให้ตัด การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานป่าไม้กระทำหรือยอมให้น้องชายจำเลยนำดวงตราประทับไม้ประจำตัวจำเลยไปกระทำการตีรอยตราดังกล่าว เป็นการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่จำเลยยอมเล็งเห็นผลเสียหายของการกระทำนั้นได้ และเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว จำเลยจะอ้างว่ากระทำไปโดยสุจริตหรือกระทำไปโดยความสำคัญผิดหาได้ไม่

ฐานความผิด เจ้าพนักงานปลอมเอกสาร

มาตรา 161

ผู้ใดเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน มีหน้าที่ “ทำ” เอกสาร “กรอกข้อความลง” ในเอกสาร หรือ “ดูแลรักษา” เอกสาร
- (2) กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ฎีกาที่ 744/2506

เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ทำเอกสาร อาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น ทำเอกสารขึ้นฉบับหนึ่งด้วยความมุ่งหมายให้เข้าใจว่าเป็นเอกสารอีกฉบับหนึ่ง อันเป็นการปลอมเอกสารขึ้นทั้งฉบับ (แม้จะลงลายมือชื่อของตนเอง ไม่ได้ปลอมชื่อของใครอื่น) ก็อาจมีมูลความผิดตาม มาตรา 161 แห่งประมวลกฎหมายอาญา จำเลยอนุญาตและออกใบอนุญาตให้โจทก์แล้ว จำเลยเรียกใบอนุญาตคืนจากโจทก์ แล้วออกใบอนุญาตใหม่เป็นว่า จำเลยไม่อนุญาตให้ก่อสร้าง มาตรฐานปลอมเอกสารทั้งฉบับ (เป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความ เมื่อเจ้าพนักงานผู้นั้นหมดอำนาจในการแก้ไขแล้ว)

ฎีกาที่ 2316/2529

จำเลยเป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีหน้าที่ดูแลรักษาเอกสาร ทำคำสั่งจังหวัดเรื่องแต่งตั้งข้าราชการ โดยไม่มีอำนาจ แล้วตัดเอากระดาษไขที่มีลายมือชื่อของผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งลงนามไว้ในคำสั่งฉบับอื่น มาติดไว้ท้ายคำสั่งที่จำเลยทำขึ้น และจำเลยโรเนียวคำสั่งนี้ออกมา เพื่อแสดงให้เห็นบุคคลอื่นหลงเชื่อว่าเป็นคำสั่งที่แท้จริง เป็นการทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับมีความผิดตาม ป.อ. ม.161 และ 265

ฎีกาที่ 1385/2522

จำเลยที่ 1 เป็นเสมียนพนักงานที่ดินอำเภอ มีหน้าที่เก็บรักษาแบบพิมพ์ต่าง ๆ จ่ายแบบพิมพ์ น.ส.3 หรือใบแทน ฯลฯ ไม่มีหน้าที่ทำเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร การที่จำเลยที่ 1 ปลอมหนังสือรับรองการทำประโยชน์และสัญญาขายฝากขึ้น จึงไม่ใช่กระทำโดยอาศัยที่ตนมีตำแหน่งหน้าที่ ไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161

จำเลยทำหนังสือรับรองการทำประโยชน์และทำสัญญาขายฝากปลอมขึ้น แล้วนำไปใช้ฉ้อโกงผู้เสียหายให้มอบเงินแก่จำเลยตามเอกสารปลอมดังกล่าว อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 266, 268, 341 เป็นการกระทำความผิดเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษบทหนักตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 268 ประกอบด้วย 266

ฎีกาที่ 265/2543

จำเลยที่ 1 มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่ายเตรียมข้อมูลสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และได้รับแต่งตั้งจากอธิบดีกรมตำรวจให้เป็นกรรมการตรวจข้อสอบและรวมคะแนน ในการสอบแข่งขันข้าราชการตำรวจและบุคคลภายนอกผู้มีวุฒิปริญญาตรี เพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร และกรรมการได้มอบหมายให้จำเลยที่ 1 เป็นกรรมการจัดทำแผ่นเฉลยและคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ตรวจให้คะแนน จำเลยที่ 1 ได้ทำการตรวจกระดาษคำตอบของผู้เข้าสอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ผลการตรวจข้อสอบที่เครื่องคอมพิวเตอร์ปรากฏว่าไม่ตรงกับที่กองบัญชาการศึกษากรมตำรวจได้แต่งตั้ง กรรมการเพื่อตรวจกระดาษคำตอบของผู้สอบผ่านด้วยมือ โดยปรากฏว่ามีบุคคลสอบได้คะแนนน้อยกว่าที่เครื่องคอมพิวเตอร์ตรวจและสอบไม่ผ่านข้อเขียน พยานโจทก์มีความเห็นว่า ความผิดพลาดเรื่องผลการตรวจ กระดาษคำตอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ น่าจะเกิดจากการทุจริต เพราะคะแนนที่ผิดพลาดดังกล่าวได้สูงขึ้นทั้งสามคน และคะแนนสูงขึ้นอย่างมีระบบ คือคะแนนสูงขึ้นในช่วงที่สอบได้ ไม่สูงหรือต่ำกว่านั้น และการผิดพลาดไม่น่าจะเกิดจากการผิดพลาดของเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่เกิดจากการกระทำของบุคคลเป็นผู้กระทำ โดยสั่งเครื่องคอมพิวเตอร์ให้พิมพ์คะแนนในกระดาษคำตอบ และบันทึกเทปตามความต้องการ ไม่ปรากฏว่า พยานโจทก์เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยที่ 1 มาก่อน เชื่อว่าได้เบิกความและทำรายงานตามความเป็นจริง ทั้งมีพยานโจทก์อื่นเบิกความยืนยันว่า ได้ส่งช่างผู้ชำนาญ มาตรวจสอบบำรุงรักษาและซ่อมแซมแก้ไขอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง ก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ปรากฏว่า เครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ในสภาพปกติ จึงฟังได้ว่า เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ทำการตรวจข้อสอบอยู่ในสภาพใช้งานได้ตามปกติ การที่จำเลยที่ 1 คุมเครื่องคอมพิวเตอร์ขณะตรวจข้อสอบอยู่เพียงผู้เดียว มีประสบการณ์และความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ ย่อมมีความสามารถที่จะแก้ไขโปรแกรมในการตรวจข้อสอบให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ จึงฟังได้ว่า โดยปราศจากความสงสัยว่า ความผิดพลาดในการตรวจให้คะแนนในกระดาษคำตอบที่ผิดพลาดเกิดจากการกระทำของจำเลยที่ 1 ที่ได้ทำโปรแกรมสั่งเครื่องคอมพิวเตอร์พิมพ์คะแนนลงในกระดาษคำตอบ และบันทึกคะแนนลงเทป

บันทึกข้อมูล ซึ่งเป็นเอกสารราชการของกองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ ตามความต้องการของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน และมีหน้าที่ทำและกรอกข้อความลงในเอกสารดังกล่าว ทำการแก้ไขเพิ่มเติมคะแนนลงในเอกสารดังกล่าวโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น และการแก้ไขคะแนนดังกล่าวเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง โดยเป็นการกระทำโดยประการที่ 1 น่าจะเกิดความเสียหายแก่กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ กรรมการตรวจสอบ ผู้เข้าสอบ และประชาชน การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 และ 265

การที่จำเลยที่ 1 มอบกระดาษคำตอบซึ่งตรวจแล้ว และเทปบันทึกข้อมูลให้แก่ กรรมการตรวจสอบ ไปดำเนินการต่อไป ในประการที่ น่าจะเกิดความเสียหายแก่กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ ผู้เข้าสอบ และประชาชน จึงมีความผิดฐานใช้หรืออ้างเอกสารปลอม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 268 วรรคแรก ประกอบด้วย มาตรา 265 และเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ ผู้เข้าสอบและ ประชาชน และปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ด้วย

จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานเรียก รับ หรือยอมจะรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเอง หรือผู้อื่น เพื่อกะทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งหน้าที่ เมื่อพยานโจทก์ทั้งสามปากไม่ปรากฏว่ามีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยที่ 1 ทั้งไม่มีเหตุสงสัยว่า พยานจะเบิกความปรักปรำ จำเลยที่ 1 คำพยานดังกล่าว จึงมีน้ำหนัก น่าเชื่อถือการกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149

ฎีกาที่ 7054/2537

จำเลยได้เพิ่มชื่อ อ. ลงในทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านแล้วได้มอบสำเนาทะเบียนบ้านดังกล่าวคืนให้เจ้าของเก็บรักษาไว้ยังมีได้อ้างและใช้เอกสารดังกล่าวแก่ผู้ใด จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานใช้เอกสารปลอม ในขณะที่จำเลยกระทำผิด ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอยังไม่มีคำสั่งแต่งตั้งจำเลยเป็นผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ และก่อนเกิดเหตุก็ไม่ปรากฏหลักฐานว่า นายอำเภอได้มอบหมายให้จำเลยเป็นผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ จำเลยจึงยังไม่ใช่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่จึงไม่มีความผิดตามมาตรา 157, 161 และ 162 แต่จำเลยคงมีความผิดฐานปลอมเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 265

ฎีกาที่ 4495/2548

คำว่า "เอกสาร" ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (7) หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใดซึ่งทำให้ปรากฏความหมายด้วยอักษร ตัวเลข ผัง หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่นใดอันเป็นหลักฐานความหมายนั้น ดังนั้น เอกสารจะมีขึ้นในรูปใด ๆ ก็ได้ การปลอมเอกสารจึงไม่ต้องมีเอกสารที่แท้จริงอยู่ก่อน

จำเลยปลอมหนังสือลาออกจากตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและคำรับรองความเห็นชอบของกำนันโดยลงลายมือชื่อปลอมบุคคลทั้งสองในหนังสือลาออก กับปลอมหนังสือขอแต่งตั้งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านโดยจำเลยลงลายมือชื่อปลอมของกำนันลงในเอกสารเพื่อแสดงว่าจำเลยได้ร่วมกับกำนันพิจารณาคัดเลือกและจัดทำหนังสือขอแต่งตั้งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเสนอนายอำเภอตามระเบียบ เป็นการทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับ จึงเป็นความผิดฐานปลอมเอกสาร

ฎีกาที่ 2907/2526

จำเลยเป็นปลัดเทศบาลและเป็นเลขานุการสภาเทศบาล จำเลยไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ ประธานสภาเทศบาลจึงแต่งตั้งให้ ส. รองปลัดเทศบาลทำหน้าที่เลขานุการสภาเทศบาลแทนจำเลยจำเลยได้ใช้ให้แก้ไขรายงานการประชุมที่ ส. ทำขึ้นโดยจำเลยไม่มีอำนาจแก้ไขได้โดยพลการ เพื่อจะให้ผู้เกี่ยวข้องหลงเชื่อว่าสภาเทศบาลมีมติตามที่จำเลยได้แก้ไข โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น จำเลยจึงมีความผิดฐานใช้ให้ผู้อื่นปลอมเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 265 ประกอบด้วย มาตรา 84 จำเลยเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาเอกสารดังกล่าว จำเลยจึงมีความผิดตาม มาตรา 161 อีกบทหนึ่ง เมื่อจำเลยนำเอกสารปลอมนั้นไปอ้างในการขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัด จำเลยจึงมีความผิดฐานใช้เอกสารปลอมตาม มาตรา 268 อีกกระทงหนึ่ง

จำเลยในฐานะเลขานุการสภาเทศบาลเป็นผู้มีหน้าที่ทำรายงานการประชุมของสภาเทศบาล จำเลยทำรายงานการประชุมขึ้นตามอำนาจหน้าที่ของตน และลงลายมือชื่อตัวเองเป็นผู้ทำ มิได้ทำในนามของบุคคลอื่น เอกสารนั้นจึงเป็นเอกสารที่แท้จริงที่จำเลยทำขึ้นแม้ข้อความในเอกสารจะไม่ใช่ความจริง ก็ไม่ทำให้เป็นเอกสารปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 แต่เป็นการทำเอกสารอันเป็นความเท็จตามมาตรา 162 เมื่อโจทก์มิได้บรรยายฟ้องและขอให้ลงโทษตามมาตรา 162 จึงลงโทษจำเลยไม่ได้

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 คำว่า “เพื่อ” ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ถือว่าเป็นเจตนาพิเศษ การที่จำเลยแก้ไขมติของสภาเทศบาลในรายงานการประชุมโดยไม่มีเจตนาเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่เทศบาล หากเป็นการกระทำไปเพราะความเข้าใจผิดพลาดเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยจำเลยจึงไม่มีความผิดตาม มาตรา 157

ฎีกาที่ 197/2509

โจทก์ขอกฎออกโฉนดที่ดิน เจ้าพนักงานได้ทำเสร็จเรียบร้อย และประกาศแจกโฉนดให้ราษฎรแล้วโจทก์มาขอรับ เซ็นชื่อรับและเสียค่าธรรมเนียมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้มอบโฉนดให้โจทก์ไป ต่อมาผู้มาขออายัดการออกโฉนด จำเลยจึงไม่แจกโฉนดและลบวันเดือนปีและลายเซ็นชื่อซึ่งจำเลยได้เซ็นในฐานะเจ้าพนักงานที่ดินเสียเพราะเกรงว่าจะเป็นโฉนดที่สมบูรณ์การที่จำเลยลบวันเดือนปีและลายเซ็นชื่อของตนเองเช่นนี้ไม่เป็นการปลอมเอกสาร เพราะว่าเมื่อยังไม่ได้ส่งมอบโฉนดให้โจทก์ถือไม่ได้ว่าที่ดินรายนี้ได้ออกโฉนดแล้ว และโฉนดรายนี้ยังเป็นเอกสารที่อยู่ในความยึดถือหรือในความรับผิดชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ และถือได้ว่ายังอยู่ในระหว่างดำเนินการของเจ้าหน้าที่ เมื่อมีเหตุเปลี่ยนแปลงจำเลยซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการออกโฉนด ย่อมมีอำนาจที่จะแก้ไขเสียได้

ฎีกาที่ 635/2507

จำเลยเป็นปลัดอำเภอมีหน้าที่รับคำขอและสอบสวนเรื่องราวเกี่ยวกับการขออนุญาตให้มีและใช้อำวุธปืน แล้วทำความเห็นเสนอต่อนายอำเภอ เมื่อนายอำเภออนุญาต จำเลยก็มีหน้าที่กรอกข้อความในใบอนุญาตให้มีและใช้อำวุธปืนเสนอนายอำเภอ ลงลายมือชื่อในฐานะนายทะเบียนท้องที่ จำเลยไม่มีอำนาจที่จะลงลายมือชื่อได้ ดังนี้ หากจำเลยลงลายมือชื่อของจำเลยเองในใบอนุญาตให้มีและใช้อำวุธปืนแล้วประทับตราตำแหน่งนายอำเภอเป็นการปลอมตนว่าเป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจลงนามในใบอนุญาตแล้ว ใบอนุญาตนี้ก็ไม่ใช่ใบอนุญาตอันแท้จริง เพราะไม่ได้ลงนามพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาต จำเลยจึงมีความผิดฐานปลอมเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 (ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 10/2507)

ฎีกาที่ 1532/2543

จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่รับคำขอต่าง ๆ เกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดินทุกประเภท รวมทั้งงานในด้านเกี่ยวกับการเงินและบัญชี โดยมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องการกรอกข้อความในเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน แล้วนำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทั้งได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมาก่อนเกิดเหตุนานประมาณ 7 ปี จำเลยยอมทราบและคำนวณค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนที่ดินในพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบเป็นอย่างดี การที่จำเลยเรียกหรือรับเงินจำนวน 7,800 บาท ไว้แล้วหนึ่งเฉยเสียแสดงโดยชัดแจ้งว่าจำเลยมีเจตนาเรียกหรือรับเอาเงินส่วนที่เกินไว้สำหรับตนเองโดยมิชอบเพื่อกระทำการในตำแหน่ง จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149

จำเลยพร้อมที่จะเสนอเรื่องราวขอจดทะเบียนขายที่ดินระหว่าง น. กับ ส. ต่อเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินเพื่อดำเนินการต่อไปตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยกลับละเว้นไม่ดำเนินการนับแต่วันดังกล่าวเป็นต้นมา ดังนั้น ในความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 จึงเป็นความผิดกรรมเดียวกับความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินสำหรับตนเองโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 เมื่อปรับบทลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 อันเป็นบทเฉพาะแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องปรับบทลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 อันเป็นบททั่วไปอีก

เมื่อจำเลยได้กรอกข้อความลงในใบแทนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) ตามความเป็นจริง ตรงตามเจตนาของผู้ซื้อผู้ขายที่ดินทุกประการ และตราประทับของกระทรวงมหาดไทยก็ถูกต้อง เพียงแต่ยังไม่มีลายมือชื่อนายอำเภอและยังมิได้ลงวันที่และเดือนที่ออกใบแทนฯ เท่านั้น เอกสารดังกล่าวจึงมิใช่เอกสารที่จำเลยจัดทำขึ้นโดยมีเจตนาจะลอกเลียนแบบหรือปลอมเอกสารต้นฉบับ ๆ หนึ่งฉบับใด เป็นเพียงแต่เอกสารยังลงรายการไม่ครบถ้วนบริบูรณ์

ตามระเบียบของทางราชการเท่านั้น และการที่นายอำเภอในฐานะเป็นเจ้าพนักงานที่ดินยังมิได้ลงชื่อรับรองเอกสารกับการที่ยังมิได้ลง วัน เดือน ปี ที่ออกเอกสาร ก็ไม่มีเหตุที่จะทำให้ผู้พบเห็นเอกสารจะหลงเชื่อว่าเป็น เอกสาร ที่ถูกต้องแท้จริงที่ทางราชการออกให้ไปได้ การกระทำของจำเลย ไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานปลอมเอกสารจึงไม่เป็นความผิดฐาน ปลอมเอกสาร สิทธิอันเป็นเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 ประกอบ ด้วยมาตรา 266 (1)

ฐานความผิด เจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จ

มาตรา 162

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

- (1) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใด ได้กระทำต่อ หน้าตนอันเป็นความเท็จ
- (2) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง
- (3) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความเช่น วนั้น หรือ
- (4) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ฎีกาที่ 788/2517

จำเลยทำบันทึกการจับกุมที่สถานีตำรวจ แม้ระบุว่าทำที่บ้านซึ่งจับกุมโจทก์ก็ตาม แต่ข้อความอื่นตรงกับความจริง เพียงเท่านั้นยังถือไม่ได้ว่าจำเลยกรอกข้อความเท็จลงในเอกสาร อันเป็นความผิดตาม มาตรา 162

ฎีกาที่ 1116-1118/2517

จำเลยทั้ง 4 เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับรถยนต์ได้ลงชื่อในใบตรวจรับพัสดุว่า กรรมการได้ตรวจรับรถยนต์แล้ว เห็นว่ามีปริมาณและคุณภาพถูกต้องครบถ้วนทั้งราคาก็เป็นไปตามราคาในท้องตลาด และได้ส่งมอบให้แก่เจ้าหน้าที่แผนกช่างรับไว้เป็นการถูกต้องแล้ว ซึ่งความจริงยังไม่ได้ตรวจรับและส่งมอบแต่อย่างใด การที่จำเลยลงชื่อรับรองว่าได้กระทำการดังกล่าวจึงเป็นการรับรองเท็จ และเป็นการรับรองเป็นหลักฐาน ซึ่งข้อเท็จจริงอันมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 (1) และ (4)

ฎีกาที่ 3572/2529

แม้ทางอำเภอจะมีคำสั่งแต่งตั้งป่าไม้อำเภอและที่ดินอำเภอเป็นกรรมการตรวจสอบไม้ชนิดอื่นนอกจากไม้สักและไม้อย่างที่ทำออกจากไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์เคลื่อนย้ายไปใช้ประโยชน์โดยให้ป่าไม้อำเภอเป็นเลขานุการคณะกรรมการมิได้แต่งตั้งจำเลยที่ 1 ซึ่งรับราชการเป็นพนักงานป่าไม้ 2 และจำเลยที่ 3 ซึ่งรับราชการในตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานที่ดินอำเภอประจำอำเภอนั้นเป็นกรรมการก็ตามการที่จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 3 ลงชื่อรับรองการตรวจสอบไม้ชนิดอื่นนอกจากไม้สักและไม้อย่างที่ทำออกจากไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์อันเป็นการรับรองเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จและจำเลยที่ 1 ลงชื่อในฐานะกรรมการและเลขานุการจำเลยที่ 3 ลงชื่อในฐานะกรรมการนายอำเภอก็ยึดถือเอาเอกสารนี้เป็นหลักในการพิจารณาออกหนังสือรับรองให้ราษฎรตลอดมาจำเลยที่ 1 ที่ 3 ย่อมเห็นความสำคัญของเอกสารที่ตนลงชื่อนั้นจะอ้างว่าลงชื่อโดยขาดเจตนากระทำผิดไม่ได้ส่วน จำเลยที่ 2 เป็นปลัดอำเภอได้ลงชื่อรับรองในเอกสารดังกล่าว

อันเป็นการรับรองเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จเช่นเดียวกันการรับรองดังกล่าวต้องอาศัยการตรวจสอบที่ละเอียดถี่ถ้วนจะอ้างว่าลงชื่อรับรองโดยไม่ได้ตรวจสอบ เพราะมีงานอื่นมากไม่มีเจตนากระทำผิดไม่ได้การกระทำของจำเลยทั้งสาม เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162

ฎีกาที่ 1501/2518

จำเลยรับราชการเป็นตำรวจ ประจำกองกำกับการ 2 สันติบาลมีหน้าที่เกี่ยวกับการสืบสวนพระภิกษุสงฆ์ ผู้บังคับบัญชาสั่งให้จำเลยไปจดบันทึกคำให้การของบุคคลผู้ขอหนังสือเดินทาง และผู้ทำสัญญารับรองบุคคลผู้ขอหนังสือเดินทาง ไปต่างประเทศ จำเลยจึงมีหน้าที่จดบันทึกคำให้การของบุคคลดังกล่าว ไม่ว่า คำสั่งนั้นจะเป็นคำสั่งด้วยลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจาเมื่อจำเลยกรอกข้อความเท็จลงในบันทึกคำให้การโดยผู้ขอหนังสือเดินทางและผู้ทำสัญญา รับรองฯ ไม่ได้มาให้การและมีได้ให้การเช่นนั้น ทั้งจำเลยรู้อยู่แล้วว่าเป็น ข้อความเท็จ แล้วจำเลยรับรองเป็นหลักฐานว่าผู้ขอหนังสือเดินทางและผู้ทำ สัญญารับรองฯ ได้ให้การตามข้อความที่จำเลยจดดังนี้ การกระทำของจำเลย เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 (1) และ (2)

ฎีกาที่ 1074/2532

จำเลยได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานด้านธุรการไม่มีอำนาจ หน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชนเมื่อโจทก์ ฟ้องและนำสืบว่าจำเลยกระทำมิชอบเกี่ยวกับงานด้านทะเบียนราษฎรและงาน บัตรประจำตัวประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148, 157 และ 162 จำเลยจึงไม่อาจกระทำความผิดตามบทกฎหมายมาตราดังกล่าวได้

ฎีกาที่ 3003-3005/2525

จำเลยเป็นเจ้าพนักงานทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยป่าไม้อำเภอ ได้รับคำสั่งจากป่าไม้อำเภอให้ไปตรวจสอบไม้ตามที่มีผู้ยื่นคำขอใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ จำเลยไม่ได้ไปตรวจสอบไม้ ไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานการชำระเงินค่าภาคหลวง และไม่ได้ตรวจสอบบัญชีจำหน่ายไม้ แต่จำเลยได้ลงลายมือชื่อของตนในหนังสือกำกับไม้แปรรูปในช่องผู้ตรวจสอบเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าได้ทำการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว และทำความเข้าใจเสนอนายอำเภอในคำขอใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ว่าได้ไปทำการตรวจสอบไม้รายนี้แล้วถูกต้องจริง สมควรออกใบเบิกทางให้ได้ ซึ่งเป็นความเท็จ เป็นเหตุให้ป่าไม้อำเภอในฐานะผู้ทำการแทนนายอำเภอออกใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ให้แก่ผู้ขอ ทำให้ป่าไม้อำเภอซึ่งเป็นผู้ออกใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ได้รับความเสียหาย การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ป่าไม้อำเภอและกรมป่าไม้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และเป็นความผิดฐานรับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นอันเป็นความเท็จตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 (1)

ระเบียบของกรมป่าไม้ที่ระบุให้จำเลยซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องเขียนกรอกข้อความลงในใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ด้วยตนเองนั้นปรากฏว่าในทางปฏิบัติได้อนุญาตให้ผู้ขอใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่เป็นผู้เขียนกรอกเองได้เพื่อความสะดวกรวดเร็ว การที่จำเลยได้ยอมให้ผู้ขอใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ซึ่งมิใช่พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้เขียนกรอกข้อความลงในใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ แล้วจำเลยลงชื่อว่าตนเป็นผู้เขียนหรือกรอกเองนั้น เป็นการปฏิบัติผิดระเบียบของกรมป่าไม้เท่านั้นมิใช่เป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

การเขียนกรอกข้อความลงในใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ดังกล่าวเป็นการเขียนกรอกข้อความตามช่องในแบบฟอร์มซึ่งมีช่องให้กรอกเป็นช่อง ๆ จึงมิใช่เป็นการจดข้อความซึ่งมีหน้าที่ต้องรับจดการกระทำของจำเลยจึงมิใช่การละเว้นไม่จดข้อความซึ่งจำเลยมีหน้าที่ต้องรับจดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 (3)

ฎีกาที่ 409-410/2509

จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานตำแหน่งครูใหญ่ มีหน้าที่ออกใบสุทธิให้นักเรียนที่ออกไปจากโรงเรียนตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ แม้แบบพิมพ์ใบสุทธิจะอยู่ในความดูแลของจำเลยที่ 1 ก็ตาม ก็เพียงพอออกเป็นใบสุทธิให้นักเรียนซึ่งจำเลยที่ 1 มีอำนาจหน้าที่ออกตามระเบียบ ก็เป็นเรื่องผิดหน้าที่ในการใช้ ถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำทุจริตต่อหน้าที่ในการรักษาตามความมุ่งหมายของมาตรา 151 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157 ตอนแรก กับมาตรา 162 ไม่มีบทบัญญัติว่าจะต้องเป็นการกระทำโดยทุจริต ฉะนั้น เมื่อฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานออกใบสุทธิโดยเจตเปลี่ยนแปลงข้อความไม่ตรงต่อความจริงและผิดระเบียบเพื่อให้พลทหารเอกพลทหารเบ็ญนำไปแสดงต่อผู้บังคับบัญชาในการขอบำเหน็จความชอบนั้นก็ได้ว่าจำเลยที่ 1 ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายโดยเฉพาอย่างยิ่งแก่ราชการทหารในตัวครบองค์ความผิดตาม มาตรา 157 ตอนแรก และ มาตรา 162 (3) เป็นความผิดตามบทกฎหมายสองมาตราดังกล่าว และให้ลงโทษจำเลยตาม มาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนัก

สำหรับจำเลยที่ 2 (เป็นครูน้อย โจทก์ฟ้องว่าร่วมกับจำเลยที่ 1 กระทำผิดดังกล่าว) ศาลลงโทษจำเลยที่ 2 เพียงผู้สนับสนุน

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น (จำคุกไม่เกิน 5 ปี) นั้นการที่ศาลจะรอกการลงโทษจำเลยหรือไม่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับดุลพินิจ โจทก์ฎีกาโต้แย้งข้อนี้ไม่ได้ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 218

(ปัญหาที่ 2 วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 19-20/2508)

ฎีกาที่ 8413/2556

จำเลยมีตำแหน่งเป็นเสมียนตรามีหน้าที่รับเงินและออกใบเสร็จรับเงิน เมื่อใบเสร็จรับเงินที่จำเลยออกไปมีข้อความหรือจำนวนเงินผิดพลาด จำเลยย่อมมีอำนาจหน้าที่แก้ไขให้ถูกต้อง การแก้ไขดังกล่าวมิใช่การกระทำในขณะจำเลยหมดอำนาจที่จะแก้ไข จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานทำเอกสารอันเป็นเท็จแต่การทำเอกสารอันเป็นเท็จดังกล่าวเพื่อให้สมเหตุผลในการยกยกทรัพย์สินถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยมีเจตนาเดียวคือเป็นเจ้าพนักงานยกยกทรัพย์สินจึงเป็นกรรมเดียวกับความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานยกยกทรัพย์สิน

ฎีกาที่ 2291/2517

ข้าราชการกรมไปรษณีย์โทรเลขได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจการจ้าง และเป็นผู้ควบคุมงาน การที่จำเลยทั้งสี่ทำบันทึกเสนออธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขว่าบริษัทผู้รับจ้างได้หล่อเสาโทรเลขถูกต้องตามสัญญาจ้างโดยทราบดีว่าความจริงใช้เหล็กมีขนาดเล็กกว่าสัญญาจ้าง ปูนซีเมนต์มีคุณภาพต่ำกว่าที่ระบุไว้ในสัญญา ทำให้เสาโทรเลขที่ใช้วัสดุไม่ตรงตามสัญญาทำให้มีความมั่นคงแข็งแรงลดน้อยลง และทำให้บริษัทผู้รับจ้างได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้น เพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง จึงเป็นการทำเอกสารเท็จตาม มาตรา 162 และเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการตาม มาตรา 157 ให้ลงโทษตาม มาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนัก

ฐานความผิด เจ้าพนักงานเปิดเผยความลับ

มาตรา 164

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน รู้หรืออาจรู้ความลับในราชการ กระทำโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงานรู้หรืออาจรู้ความลับในราชการ
- (2) กระทำโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ฎีกาที่ 3194/2536

จำเลยที่ 2 - 3 มีเจตนาทุจริตร่วมกันนำข้อสอบซึ่งเป็นความลับของทางราชการ ไปเปิดเผยให้ บ. กับพวกรู้ ก่อนเข้าสอบ ผิด ม 157 + 164 และจำเลยที่ 4 ที่ 5 ซึ่งร่วมกระทำผิด แต่มิได้เป็นกรรมการสอบ ผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน จำเลยที่ 2 - 3

ฎีกาที่ 4334/2531

คดีที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ 1 เปิดเผยความลับในสำนวนการสอบสวนทางวินัย โจทก์ให้ผู้อื่นล่วงรู้ เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายนั้น เมื่อจำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานของการสื่อสารแห่งประเทศไทย หากมีการกระทำของจำเลยที่ 1 ดังฟ้องก็เป็นเรื่องที่จะอาจจะเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับของการสื่อสารแห่งประเทศไทย การสื่อสารแห่งประเทศไทยย่อมเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำดังกล่าว โจทก์มิใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย จึงไม่มีสิทธิฟ้องจำเลยที่ 1 ในข้อหาดังกล่าว

ฎีกาที่ 3194/2536

การที่จำเลยที่ 2 ที่ 3 เป็นข้าราชการครูได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งหรือสอบสัมภาษณ์ ในการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครูตามคำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ย่อมถือว่าจำเลยที่ 2 ที่ 3 เป็นเจ้าพนักงานในการสอบครั้งนี้ แม้จำเลยที่ 2 ที่ 3 จะเป็นเพียงกรรมการสอบสัมภาษณ์แต่การเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ในการสอบของจำเลยที่ 2 ที่ 3 ย่อมนับตั้งแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งจนถึงการสอบเสร็จสิ้นหาใช่เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่เฉพาะในช่วงการสอบสัมภาษณ์เท่านั้นไม่ จำเลยที่ 4 ที่ 5 เป็นข้าราชการครูแต่มิได้เป็นกรรมการสอบด้วยจึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนจำเลยที่ 2 ที่ 3 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน

ฐานความผิด เจ้าพนักงานป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมายหรือคำสั่ง

มาตรา 165

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือคำสั่ง ซึ่งได้สั่งเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมายหรือคำสั่งนั้น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือคำสั่ง ซึ่งได้สั่งเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย
- (2) ป้องกัน หรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมายหรือคำสั่งนั้น

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานความผิด เจ้าพนักงานละทิ้งงานเพื่อให้งานหยุดชะงัก หรือเสียหาย

มาตรา 166

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ละทิ้งงานหรือกระทำการอย่างใด ๆ เพื่อให้งานหยุดชะงัก หรือเสียหาย โดยร่วมกระทำการเช่นนั้นด้วยกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เป็นเจ้าพนักงาน
- (2) ละทิ้งงานเพื่อให้งานหยุดชะงักหรือเสียหาย
- (3) โดยร่วมกระทำตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
วรรคสอง

- (1) ได้กระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน
- (2) เพื่อบังคับรัฐบาลหรือข่มขู่ประชาชน

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

องค์ประกอบภายใน

เจตนาธรรมดา

ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม มาตรา 200 – 205

ฐานความผิด เจ้าพนักงานกระทำการหรือไม่กระทำการ อย่างใดในตำแหน่งโดยมิชอบเพื่อช่วยบุคคลอื่น

มาตรา 200

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาหรือจัดการให้เป็นไปตามหมายอาญากระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่งอันเป็นการมิชอบ เพื่อจะช่วยเหลือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมิให้ต้องโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง

ถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้น เป็นการเพื่อจะแก่งแย่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษ รับโทษหนักขึ้น หรือต้องถูกบังคับตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน
- (2) ตำแหน่งอัยการ พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีตำแหน่งสืบสวนคดีอาญา
- (3) กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง อันเป็นการมิชอบ
- (4) เพื่อช่วยเหลือบุคคลหนึ่งบุคคลใด มิให้ต้องรับโทษหรือให้รับโทษน้อยลง

องค์ประกอบภายใน

เจตนา

อัตราโทษ

วรรคแรก จำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

มาตรา 200 วรรคสอง

- (1) เพื่อเกลี้ยให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด ต้องรับโทษหนักขึ้น หรือ
- (2) ต้องถูกบังคับตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย

อัตราโทษ วรรคสอง

ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ฎีกาที่ 929/2537

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 139 บัญญัติให้พนักงานสอบสวนบันทึกการสอบสวนตามหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอันว่าด้วยการสอบสวนและให้เอาบันทึกเอกสารอื่นซึ่งได้มา อีกทั้งบันทึกและเอกสารทั้งหลายซึ่งเจ้าพนักงานอื่นผู้สอบสวนคดีเดียวกันนั้นส่งมารวมเข้าสำนวนไว้จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนจะอ้างว่าได้ทำบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา และผู้กล่าวหาใหม่แล้วของเดิมไม่สำคัญ หรือผู้ให้ถ้อยคำไม่ประสงค์จะใช้ของเดิมจึงไม่นำเข้ารวมสำนวนไว้หาได้ไม่ การที่จำเลยที่ 1 เอาไปเสียซึ่งคำให้การฉบับเดิมของผู้ต้องหาและผู้กล่าวหาซึ่งจำเลยที่ 1 มีหน้าที่ปกครองดูแลรักษาไว้ อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158 นั้น ก็โดยเจตนาเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหาให้ต้องโทษ ซึ่งเป็นการกระทำการในตำแหน่งพนักงานสอบสวนโดยมิชอบอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157, 200 วรรคแรกด้วย การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นความผิดกรรมเดียวกัน

ฎีกาที่ 3509/2549

จำเลยซึ่งเป็นพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องบริษัท ส. และ ป. ที่ถูกกล่าวหาว่าหมิ่นประมาทโจทก์ ทั้งที่หนังสือพิมพ์ ด. ซึ่งบริษัท ส. เป็นเจ้าของและ ป. เป็นบรรณาธิการ ลงข้อความในหนังสือพิมพ์เป็นความเท็จ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ เป็นการใช้ดุลพินิจที่มีได้อยู่บนรากฐานของความสมเหตุสมผล แต่เป็นการใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจ จึงเกินล้าออกนอกขอบเขตของความชอบด้วยกฎหมายและในฐานะที่จำเลยเป็นข้าราชการอัยการชั้นสูง จำเลยย่อมทราบดีถึงเกณฑ์วินิจฉัยมูลความผิดของพนักงานอัยการ การใช้ดุลพินิจผิดกฎหมายในกรณีนี้ จำเลยเห็นได้อยู่ในตัวแล้วว่าเป็นการมิชอบและมีเจตนาเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหาย อีกทั้งเพื่อจะช่วยเหลือบริษัท ส. และ ป. มิให้ต้องโทษจากการกระทำความผิดของตนอีกด้วย จำเลยจึงมีความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และมาตรา 200 วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ 2294/2517

บุตรโจทก์ถูก ส. ขับรยนต์ชนถึงแก่ความตาย โจทก์จัดการแทนบุตรที่ตายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 5 (2) จำเลยเป็นนายตำรวจผู้สืบสวนสอบสวนคดีนั้น ได้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ คือ จดคำพยานไม่ตรงกับคำให้การของพยานโดยไม่ชอบ เพื่อช่วยเหลือ ส. มิให้ต้องรับโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง ถือว่าการกระทำผิดของจำเลยเป็นการกระทำต่อโจทก์ โจทก์เป็นผู้เสียหายโดยตรง. จึงมีอำนาจฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157, 200

ฎีกาที่ 4436/2531

การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีอาญาได้รับแจ้งความจาก ข. ว่ามีคนร้ายลักเรือและเครื่องยนต์ของผู้เสียหายไป แต่ไม่ยอมลงรับแจ้งความในประจำวันเป็นหลักฐานและเมื่อจับคนร้ายที่ลักทรัพย์ดังกล่าวแล้ว จำเลยกลับปล่อยตัวคนร้ายไปเสีย ถือได้ว่าจำเลยได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และยังเป็นการกระทำการในตำแหน่งหน้าที่อันเป็นการมิชอบเพื่อจะช่วยเหลือคนร้ายมิให้ต้องโทษตามมาตรา 200 วรรคแรก การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษตาม มาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนัก

ฐานความผิด ตุลาการ อัยการ พนักงานสอบสวน เรียกรับสินบน

มาตรา 201

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ อัยการ หรือพนักงานสอบสวน
- (2) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบ
- (3) เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

องค์ประกอบภายใน

เจตนา

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

ตำแหน่งตุลาการนี้ นอกจากผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมแล้ว ยังรวมถึงตุลาการศาลปกครอง ตุลาการศาลทหารด้วย ส่วนพนักงานสอบสวนก็รวมถึงพนักงานสอบสวนในคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษด้วย

การกระทำ คือ เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยมิชอบซึ่งมาตรานี้ระบุไว้เฉพาะเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน เท่านั้น หากเป็นเจ้าพนักงานในหน่วยงานราชการอื่น ๆ จะไม่มีความผิดในหมวดนี้ แต่อาจจะผิดในหมวดอื่นได้

ฐานความผิด ตุลาการ อัยการ พนักงานสอบสวน เรียกรับสินบน ก่อนเข้ารับตำแหน่ง

มาตรา 202

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงานตำแหน่งตุลาการ อัยการ หรือพนักงานสอบสวน
- (2) กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง
- (3) โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
- (4) ซึ่งตนได้เรียกรับไว้ก่อนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น

องค์ประกอบภายใน

เจตนา

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

ฐานความผิด เจ้าพนักงาน ป้องกันหรือขัดขวาง มิให้ การเป็นไปตามคำพิพากษา

มาตรา 203

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน
- (2) มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล
- (3) ป้องกันหรือขัดขวาง มิให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

องค์ประกอบภายใน

เจตนา

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานความผิด เจ้าพนักงาน มีตำแหน่งหน้าที่ควบคุมผู้ถูกคุมขัง กระทำให้ผู้ถูกคุมขังหลุดพ้นจากที่คุมขัง

มาตรา 204

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีตำแหน่งหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ที่ต้องถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ที่อยู่ในระหว่างคุมขังนั้นหลุดพ้นจากการคุมขังไป

ถ้าผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังไปนั้นเป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาของศาลหนึ่งศาลใดให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงาน
- (2) มีตำแหน่งหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ที่ต้องถูกคุมขัง
- (3) ตามอำนาจของศาล พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา
- (4) กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ที่ถูกคุมขังหลุดพ้นจากการคุมขังไป

อัตราโทษ วรรคแรก

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

มาตรา 204 วรรคสอง

- (1) ผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังนั้น
- (2) ต้องโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป
- (3) หรือ มีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป

อัตราโทษ วรรคสอง

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ฐานความผิด เจ้าพนักงานตามมาตรา 204 ประมาท เป็นเหตุให้ ผู้ถูกคุมขังหลุดพ้นจากที่คุมขัง

มาตรา 205

ถ้าการกระทำความผิดในมาตรา 204 เป็นการกระทำโดยประมาท ถ้าผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังไปด้วยการกระทำโดยประมาทนั้น เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาของศาลหนึ่งศาลใดให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป

ถ้าผู้กระทำความผิด จัดให้ได้ตัวผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังคืนมาภายในสามเดือน ให้งดการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้น

องค์ประกอบภายนอก

วรรคแรก

ถ้าการกระทำในมาตรา 204 เป็นการกระทำโดยประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

วรรคสอง

- (1) ผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังไปด้วยความประมาท
- (2) เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป

อัตราโทษ

จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

วรรคสาม

ถ้าผู้กระทำความผิดจัดให้ได้ตัวผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังคืนภายในสามเดือน ให้งดการลงโทษผู้นั้น

เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร

มาตรา 9

เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 147 ถึง มาตรา 166 และ มาตรา 200 ถึง มาตรา 205 นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร

องค์ประกอบภายนอก

- (1) เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทย
- (2) กระทำความผิด มาตรา 147 ถึง มาตรา 166
- (3) กระทำความผิด มาตรา 200 ถึง มาตรา 205
- (4) นอกราชอาณาจักร
- (5) ต้องรับโทษในราชอาณาจักร

องค์ประกอบภายใน

- (1) เจตนาธรรมดา
- (2) เจตนาพิเศษ “โดยทุจริต” มาตรา 1 (1)

